

Universiteit Hasselt | MAGAZINE

België - Belgique
PB
3500 Hasselt 1
12/867

afgiftekantoor
3500 Hasselt 1
erkenning: P303505

SHAPING THE FUTURE

INHOUD

03 WOORD VOORAF

04 VERSLAG SHAPING THE FUTURE –
THE WORLD IN 2053

08 EREDOCTORATEN 2013

08 De man die zijn volk DNA leerde lezen (Jean-Jacques Cassiman)

12 Van activist tot jurist: "Recht maakt een verschil" (Heinz Klug)

14 Wetenschappen als antwoord op de grote uitdagingen
van vandaag (sir Richard Friend)

16 De universiteit als knooppunt in het innovatieweb?
Een idee van Henry Chesbrough

18 Vooruit! Lopen! (Lieven Maesschalck)

20 Orde en chaos (Luc Deleu)

22 De celebratie van het leven (Michael Braungart)

24 **VERSLAG SALK-DEBATAVOND:**

Innovatie is als tienerseks

29 **OVER DE GRENZEN:**

Masterclass "bruggen bouwen" (Medicon Valley)

32 **NIEUW! APPLICATIECENTRUM VOOR BETON**

37 **PERMANENTE VORMING@UHASSELT**

Academische expertise naar het bedrijfsleven brengen

38 People management en leiderschap

39 Milieucoördinator

39 Verkeersveiligheidsauditor

40 Advanced Retail Design

44 **IN THE SPOTLIGHTS:**

Androme bouwde mee aan Yelo TV (Telenet)

COLOFON

Eindredactie: Koen Santermans

Redactie: Ann T 'Syen

Vormgeving: Dave Bosmans

Mouch Hendrickx

Fotografie: Marc Withofs

Mine Dalemans

Karel Hemerijckx

Druk: Profeeling

Verantwoordelijke uitgever:

Marie-Paule Jacobs

beheerder UHasselt

Universiteit Hasselt | Campus Hasselt

Martelarenlaan 42 | BE-3500 Hasselt

Kan een
Facebook-app
je studiekeuze
bepalen op
grond van al
je likes?

JE VRAAGT JE AF OF DIT KAN? DE UNIVERSITEIT HASSELT OOK.
WANT WIE DE JUISTE VRAGEN STELT, BEPAALT DE TOEKOMST.
KOM KENNISMAKEN MET EEN UNIVERSITEIT WAAR STUDENTEN
MEEZOEKEN NAAR ANTWOORDEN. EN DIE JE CARRIÈRE ÉN DE
WERELD VOORUITHELPT.

INSCHRIJVEN VANAF 1 JULI 2013

**INFODAG
MAANDAG 26 AUGUSTUS 2013**

WOORD VOORAF

Shaping the Future: dat is de ambitie van de UHasselt. In het jaar waarin we onze veertigste verjaardag vieren, willen we niet alleen terugblikken naar onze ontstaansgeschiedenis. We willen vooral een blik op de toekomst werpen. Want de UHasselt wil een universiteit zijn die mee oplossingen bedenkt voor de grote maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. Klimaatverandering, de vergrijzing, de economische toekomst van onze regio... Op al deze terreinen wil de UHasselt een rol spelen. Met de kennis en expertise die we in onze universiteit opbouwen, willen we ook in de wereld daarbuiten een verschil maken.

De UHasselt zit niet stil en heeft – veertig jaar na haar oprichting – nog heel wat plannen, waarmee we ook de toekomst van onze regio mee willen vormgeven. Het SALK-rapport heeft in de UHasselt heel wat dingen in beweging gezet en op dit moment bekijken we nauwgezet hoe we onze academische expertise kunnen inzetten om mee te bouwen aan een mooie economische toekomst voor onze provincie. We zijn ervan overtuigd dat onze kennis in domeinen als zorginnovatie, CleanTech en vrijetijdseconomie een belangrijke meerwaarde kan betekenen. En ook de Limburgse bouwsector willen we voortaan wetenschappelijk ondersteunen en helpen innoveren. Via het *Applicatiecentrum voor Beton* zullen we nieuwe inzichten en onderzoeksresultaten over beton aanzuigen en verder verspreiden. Want we willen dat de regio mee profiteert van de academische uitbouw van onze nieuwe ingenieursopleiding. In het domein van zorginnovatie probeerden we met de studiereis naar Medicon Valley (Zweden-Denemarken), die de UHasselt samen met LifeTechLimburg en VKW Limburg organiseerde, Limburgse ondernemers en professionals uit de brede zorgsector te inspireren. Deze jonge sector is in Limburg al in volle bloei en kan in onze regio nog heel wat bijkomende tewerkstelling creëren.

Shaping the future is niet alleen onze missie. Het was ook het thema van de eredoctoraten die we dit academiejaar uitreikten. Onze nieuwe eredoctoren leveren immers elk op hun eigen manier en vanuit hun eigen expertise een belangrijke bijdrage aan de maatschappij. Jean-Jacques Cassiman, Sir Richard Friend, Michael Braungart, Henry Chesbrough, Heinz Klug, Luc Deleu en Lieven Maesschalck: vijf wetenschappers, een architect-kunstenaar en een kinesitherapeut. Met een UHasselt-eredoctoraat wilden we onze nieuwe *doctores honoris causa* in 2013 uitdrukkelijk eren voor de pioniersrol die ze vervullen in het vormgeven van de toekomst.

Rector Luc De Schepper

SYMPOSIUM SHAPING THE FUTURE

SHAPING THE FUTURE: THE WORLD IN 2053

“Veertig jaar is nog ontzettend jong voor een universiteit”, opende rector Luc De Schepper het symposium *Shaping the Future: The World in 2053*. “De UHasselt heeft nog een hele toekomst voor zich. We moeten dus niet te veel terugblikken, maar vooral vooruitkijken naar de uitdagingen die op ons wachten. Hoe ziet de wereld eruit binnen 40 jaar? En hoe willen wij – als universiteit – die wereld helpen vormgeven?” Op haar lustrumsymposium vroeg de UHasselt aan haar ere-doctoren en een aantal andere vermaarde wetenschappers om zich binnen hun vakgebied aan een toekomstvoorspelling te wagen. Maar “*prediction is very difficult. Especially about the future*”, citeerde de rector de grondlegger van de atoomfysica, Niels Bohr.

DEEL 1: THE FUTURE OF MANKIND

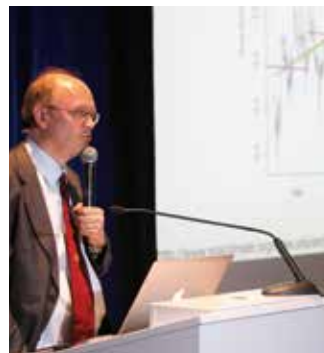
Dr. Ronald Schoenmaeckers (studiedienst van de Vlaamse regering), expert in de evolutie van de wereldbevolking, opende het symposium. Hij noemde de **stijgende bevolkingsgroei** één van de grootste uitdagingen van deze eeuw: “Volgens de bevolkingsprognoses van de Verenigde Naties zou de wereld in 2050 9,3 miljard inwoners tellen. Dat is meer dan drie keer zoveel als in 1950 toen er nog maar 2,5 miljard mensen waren. Die groei zullen we in de toekomst toch moeten proberen te limiteren om duurzaam te blijven samenleven op deze planeet.” Schoenmaeckers waarschuwde ook voor het feit dat de kloof tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden op dit terrein blijft stijgen: “Als deze evolutie zich blijft doorzetten, behoren we tegen 2100 demografisch gezien tot een kleine minderheid.”

Prof. dr. Piet Stinissen, decaan van de faculteit Geneeskunde en levenswetenschappen van de UHasselt sprak over **The Future of HealthCare**. “Onze stijgende levensverwachting brengt weer nieuwe uitdagingen met zich mee: Alzheimer wordt dé ziekte van de 21ste eeuw en ook andere chronische ziektes zoals kanker, diabetes en hartproblemen zullen alsmaar grotere proporties aannemen.” Professor Stinissen onderstreepte dat er steeds meer mogelijkheden zijn in

de HealthCare en dat gepersonaliseerde gezondheidszorg niet meer tot de verre toekomst behoort. “De mogelijkheden die we vandaag al kennen, spreken werkelijk tot de verbeelding. Met 3D-printing kunnen we al heel wat lichaamsdelen vervangen en implanteren, de mogelijkheden van telemonitoring zijn immens en we worden steeds beter in het voorspellen van genetische afwijkingen.”

Prof. dr. Karin Coninx, directeur van het *Expertisecentrum voor Digitale Media* van de UHasselt en mede-oprichtster van de spin-off TinkerTouch, focuste in haar uiteenzetting op **interactieve elektronische systemen in de zorg**. “*Gaming technology* bewijst vandaag al haar nut in de revalidatiewetenschappen en er liggen nog heel wat andere mogelijkheden in het verschiet. De grootste uitdaging zal erin bestaan om een evenwicht te vinden tussen systemen die problemen moeten oplossen en de gebruikers die de controle willen behouden”, aldus prof. dr. Coninx.

Belgisch architect en conceptueel kunstenaar Luc Deleu en ere-doctor van de nieuwe faculteit Architectuur en kunst ontwikkelde een **“eco-centrische” vorm van urbanisme op wereldschaal**. In zijn presentatie lichtte hij zijn concept Orbanisme toe. Op een eigenzinnige, creatieve manier formuleerde hij antwoorden op

actuele vraagstukken zoals de duizelingwekkende groei van de wereldbevolking, de klimaatproblematiek en het spanningsveld tussen individu en maatschappij. Zijn presentatie omvatte niet alleen projecten en plannen op het gebied van stedenbouw en architectuur. Hij lanceerde ook visionaire voorstellen, objecten en installaties.

Prof. dr. Heinz Klug (University of Wisconsin – Madison), kersvers eredoctor van de faculteit Rechten, had het over **de impact die recht kan hebben in het vormgeven van een betere wereld**. Vanuit zijn eigen Zuid-Afrikaanse ervaring, waarin hij als grondwetsspecialist in belangrijke mate bijdroeg tot de overgang van Apartheid naar een democratisch land, sprak hij heel gedreven over de juridische uitdagingen die ons wachten. “De verschillende juridische niveaus – het lokale, nationale en internationale – die er vandaag bestaan, maken sommige vraagstukken nog een stuk complexer. Waar stopt lokale autonomie? En hoe zorg je ervoor dat wetten die op het ene niveau worden goedgekeurd, ook op het andere niveau worden nageleefd?”

Prof. dr. Eva Brems (UGent) stond in haar betoog stil bij de grootse **uitdagingen op het gebied van mensenrechten**. “Op amper 65 jaar hebben we al grote stappen vooruit gezet, maar de uitdagingen

blijven immens. Vandaag moeten we vooral oog hebben voor mensenrechten voor oudere mensen – en dat worden we allemaal op een bepaald moment in ons leven. En ook voor homo- en biseksuelen blijft er nog een lange weg te gaan”, vertelde professor Brems. “Daarnaast worden ook de rechten van toekomstige generaties een belangrijk issue in de context van duurzaamheid. In Bolivia en Ecuador werden – naast *mensenrechten*- al *natuurrechten* in de grondwet opgenomen.”

DEEL 2: THE FUTURE OF THE PLANET EARTH

“De **opwarming van de aarde** betekent niet dat we binnenkort kunnen gaan genieten van meer terrasjesweer”, vertelde UCL-professor klimatologie en ondervoorzitter van het klimaatpanel van de VN Jean-Pascal van Ypersele. “De leefomstandigheden zullen op veel plaatsen verslechteren met koudere of te warme winters tot gevolg. En orkanen, stormen, overstromingen en bosbranden zullen ook socio-economisch impact hebben.” Toch bleef klimaat-expert van Ypersele optimistisch. “Het is nog niet te laat, maar wel hoog tijd om te veranderen.”

Willy Claes, minister van Staat en voormalig secretaris-generaal van

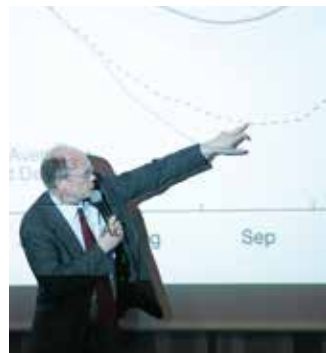
de NAVO, zoomde in zijn uiteenzetting in op de **energie-uitdaging en geopolitiek**. “Energie moet toegankelijk blijven voor iedereen, maar om dat te bekomen, moet de politiek een duidelijke strategie nastreven: de consumptie van fossiele brandstoffen moet zo veel mogelijk vermeden worden en we moeten het maximum potentieel aan hernieuwbare energie gebruiken. Daarnaast is het ook belangrijk om zuinig om te springen met de energie die voorhanden is. De overheid heeft hier een belangrijke rol in te spelen”, aldus Willy Claes.

De jongste eredoctor van de faculteit Wetenschappen van de UHasselt, Richard Friend, onderstreepte vooral het belang van **de ontwikkeling van nieuwe, duurzame materialen** om onze planeet leefbaar te houden voor toekomstige generaties. De Cambridge-professor verrichtte pionierswerk in het domein van de halfgeleidende polymeren, dat aan de basis ligt van de technologie van organische en printbare elektronica. “Duurzaam materiaalgebruik is cruciaal om eco-efficiënt te kunnen handelen.”

Eco-efficiëntie stond dan weer niet bovenaan op het lijstje van

prof. dr. Michael Braungart, de eredoctor van de nieuwe faculteit Industriële ingenieurswetenschappen. “**Eco-effectiviteit** is waar we moeten naar streven. Heeft iemand ooit al een klimaatneutrale boom gezien?” De grondlegger van *cradle-to-cradle* wil het begrip duurzaamheid een nieuwe invulling geven. “Afvval moet de nieuwe grondstof worden.”

Professor Henry Chesbrough, *the Godfather of Open Innovation*, sloot het symposium af. “Om oplossingen te vinden voor de grote uitdagingen van vandaag, moet er geïnnoveerd worden en open innovatie is hiervoor de beste strategie.” Chesbrough beklemtoonde in zijn uiteenzetting dat universiteiten anno 2013 een steeds belangrijker rol spelen in dat innovatieproces. “En ook de komende veertig jaar moeten kennisinstellingen hier hun rol in blijven opnemen. Dat is niet alleen belangrijk voor de maatschappij en de bedrijven. Die wisselwerking betekent ook een *boost* voor het andere academische onderzoek dat aan een universiteit gebeurt.” De *UHasselt als knooppunt in het innovatieweb*: volgens Henry Chesbrough zal dat ook de volgende decennia belangrijk blijven.

Nobelprijswinnaar André Geim brengt wondermateriaal grafeen naar UHasselt

Onverwoestbare ruimtetuigen en koffiekopjes die een auto kunnen dragen? Dankzij grafeen is dit misschien geen sciencefiction meer. Het wondermateriaal is niet alleen het sterkste en het dunste materiaal ter wereld; het is bovendien waterstofhoudend, supergeleidend en bijzonder flexibel. En dat opent perspectieven voor een nieuwe generatie computerchips, doorzichtige touchscreens en vederlichte kogelvrije vesten. “Ook in het domein van de CleanTech, waarin we als imo-imomec zeer actief zijn, kan grafeen hét materiaal van de toekomst worden”, vertelt prof. dr. Jean Manca, decaan van de faculteit Wetenschappen. Reden genoeg dus om Nobelprijswinnaar André Geim naar de UHasselt te brengen.

EEN OLIFANT OP HUISHOUDFOLIE

Negen jaar geleden ontwikkelde André Geim – samen met zijn collega Kostya Novoselov – voor het eerst grafeen. Dit gebeurde eerder toevallig toen de twee Russische onderzoekers aan de universiteit van Manchester met *Scotch tape* aan het knoeien waren. De ontdekking sprak meteen tot de verbeelding. Een blad grafeen zo dun als huishoudfolie kan het gewicht van een olifant dragen. Bovendien is het materiaal brandwerend, flexibel, transparant, ultralicht en supersterk. Geen wonder dat grafeen gezien wordt als hét materiaal van de 21ste eeuw dat onze toekomst kan veranderen. De ontdekking leverde de professor in 2010 de Nobelprijs voor Natuurkunde op.

ZONNECELLEN VAN GRAFEEN?

Omdat het materiaal ook een uitstekende elektrische geleider is, zijn de mogelijkheden werkelijk onbeperkt. “Aan ons Instituut voor Materiaalonderzoek (imo-imomec) bestuderen onderzoekers hoe

grafeen kan leiden tot een nieuwe generatie zonnecellen en biosensoren”, zegt prof. dr. Jean Manca. Daarom nodigden ze de Nobelprijswinnaar in imo-imomec uit. Ook de Europese Commissie is overtuigd van de opportuniteiten die het materiaal met zich meebrengt. Eind januari 2013 maakte ze immers bekend dat ze 1 miljard euro vrijmaakt voor onderzoek naar de mogelijkheden van grafeen.

Op 18 april gaf André Geim een lezing op de universiteitscampus in Diepenbeek. Deze Jubileumlezing, die met meer dan 310 aanwezigen op een ruime belangstelling kon rekenen, kaderde in het lustrumjaar van de UHasselt.

Wil je de lezing zelf bekijken? Surf dan naar <http://www.uhasselt.be/lezingen-andregeim>

“De UHasselt heeft haar studenten de voorbije vier decennia altijd centraal gesteld in haar didactische concept. Dit lustrumjaar vormde dan ook een mooie gelegenheid om hen ook in de keuze van het instellingsdoctoraat een stem te geven”, vertelt prof. dr. Luc De Schepper, rector van de UHasselt.

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE STUDENTENRAAD: JEAN-JACQUES CASSIMAN

DE MAN DIE ZIJN VOLK DNA LEERDE LEZEN

Intellectuele en creatieve duizendpoot. Wereldvermaard geneticus. Een eigentijdse Leonardo Da Vinci. Een inspirerend communicator. Het zijn stuk voor stuk beschrijvingen die em. prof. dr. Jean-Jacques Cassiman (KU Leuven) typeren. “De veelzijdigheid van zijn carrière en zijn boeiende persoonlijkheid spraken de studenten ontzettend aan”, vertelt Wouter Vanoppré, voorzitter van de Studentenraad van de UHasselt. “Toen de Studentenraad een eredoctor mocht voordragen, wilden we niemand kiezen die alleen wetenschappelijk baanbrekend werk verricht had. De UHasselt-studenten moesten zich ook met onze eredoctor kunnen identificeren. Jean-Jacques Cassiman is multidisciplinair, internationaal, geëngageerd, creatief en communicatief. Een gedroomde eredoctor.”

ERKENNING VAN STUDENTEN

Dat de studenten van de UHasselt em. prof. dr. Jean-Jacques Cassiman voordragen voor een eredoctoraat, deed de geëngageerde geneticus bijzonder veel plezier: “Ik ben in mijn leven al vaker gelauwerd, maar dit vind ik werkelijk buitengewoon. Dat studenten aangeven dat ze zich – ondanks het grote leeftijdsverschil – met mij kunnen identificeren, doet me ontzettend veel plezier. En dat ze niet alleen mijn wetenschappelijke prestaties huldigen, maar ook heel expliciet de maatschappelijke dimensie van mijn werk erkennen, vind ik fantastisch.”

KENNIS DIE DE LEVENSKWALITEIT KAN VERHOGEN

“Met kennis dingen in beweging zetten en een verschil maken in het leven van mensen. Dat is altijd het uitgangspunt geweest van mijn onderzoek”, zegt em. prof. dr. Jean-Jacques Cassiman. “Dat was ook mijn motivatie om destijds geneeskunde te gaan studeren, want als dokter kan je met je kennis echt iets betekenen voor mensen die ziek zijn. En in de genetica ga je op zoek naar oplossingen voor nog grotere problemen zoals erfelijke ziektes.”

Professor Jean-Jacques Cassiman (KU Leuven) verdiende zijn (academische) sporen tot ver over de landsgrenzen in het domein van de menselijke erfelijkheid. Zijn baanbrekend werk op het gebied van de menselijke genetica en het DNA-onderzoek leverde hem al prestigieuze onderscheidingen op zoals de Francqui-leerstoel aan de *Université catholique de Louvain* (1998) en een eredoctoraat van de *University of Medicine & Pharmacy Iuliu Hatieganu* in Cluj-Napoca (Roemenië, 2002). Hij staat aan het hoofd van het *Centrum voor Menselijke Erfelijkheid* (KU Leuven) en is voorzitter van de *Vlaamse Liga tegen Kanker*.

Maar Cassiman is ook de man die het brede publiek al decennialang informeert over DNA-onderzoek. De Leuvense professor haalde uitgebreid de wereldpers toen hij door middel van DNA-onderzoek bewees dat Karl Wilhelm Naundorff niet afstamde van Lodewijk XVII en dat het hart dat in Parijs bewaard werd effectief dat van Lodewijk XVII was.

ONBEGRENSEDE MOGELIJKHEDEN, IMMENSE MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUKKEN

In zijn hele carrière stond professor Cassiman in de frontlijn bij verschillende doorbraken in de genetische wetenschap. Hij was een van de eersten in België die DNA gebruikte om erfelijke defecten aan het licht te brengen. “Ik heb de oertijd van de genetica nog meegemaakt”, vertelt hij enthousiast. “In het begin van mijn loopbaan was er over chromosomen nog nauwelijks iets bekend. Vandaag kunnen wetenschappers het hele DNA in kaart brengen. Voor families met erfelijke ziektes is dat een belangrijke stap voorwaarts. Wetenschappers kunnen precies achterhalen waar het defect zich bevindt en kunnen de ontwikkelingen van behandelingen daarop afstemmen. De technologie die vandaag bestaat, spreekt tot de verbeelding. In labo's lijken de mogelijkheden onbeperkt, maar de maatschappelijke vraagstukken die deze evolutie met zich meebrengen zijn gigantisch. Want wat doe je met al die kennis? Je kan vandaag dan wel perfect berekenen hoe groot het potentieel risico op bijvoorbeeld borstkanker is voor een meisje van drie. Maar wat moeten de ouders van zo'n kind met die informatie? Hoe gaan we daar als maatschappij mee om?”

WETENSCHAP DICHTER BIJ DE MENSEN BRENGEN

“Mijn mening als wetenschapper vind ik in dit soort kwesties niet zo belangrijk”, stelt professor Cassiman. “Het is cruciaal dat we zo'n debat opentrekken en de brede samenleving hierin betrekken. Maar mensen kunnen zich natuurlijk geen mening vormen als ze niet begrijpen waarover het precies gaat. Dat is ook mijn motivatie om overal te lande lezingen te blijven geven over DNA. Ik vind het de taak van wetenschappers om de brede bevolking duidelijk te maken waar zij mee bezig zijn. Wat is er wetenschappelijk mogelijk? En welk probleem ligt er precies op tafel?”

JONGE MENSEN ENTHOUSIASMEREN VOOR WETENSCHAP

“Ik heb zelf het geluk gehad om één van de lezingen van professor Cassiman bij te wonen, zo'n twee jaar geleden aan de UHasselt. En dat maakte echt indruk”, vertelt Wouter Vanoppré, voorzitter van de Studentenraad. “Hij kan als geen ander jonge mensen enthousiasmeren voor genetica.”

“Ik praat niet alleen voor studenten, maar heel vaak ook voor derde leeftijd. Mensen van mijn generatie”, lacht de kersverse eredoctor. “En die vertaalslag maken naar een breed publiek is niet altijd evident: jouw toehoorders hebben immers geen enkele voorkennis over jouw onderzoeksdomein. En soms moet je dan ook wat korter door de bocht durven gaan. De punten en komma's weglaten zodat de kerngedachte duidelijk overkomt. Is het echt cruciaal dat ze op het einde van de avond weten waar de afkorting DNA voor staat? Neen toch. Maar daar hebben wetenschappers het vaak moeilijk mee. Maar oefening baart kunst en je kan het leren. En dat moeten ze ook doen, want het is belangrijk dat zij zelf met hun kennis en vanuit hun onderzoekservaring over wetenschap praten”, zegt em. prof. dr. Cassiman.

UA-eredoctoraat voor rector De Schepper

Rector Luc De Schepper reikte in 2013 niet alleen eredoctoraten uit. Hij ontving ook zelf – samen met de andere rectoren van de Vlaamse universiteiten - een eredoctoraat voor Algemene Verdiensten van de Universiteit Antwerpen. Met dat eredoctoraat wou de UA onderstrepen dat de Vlaamse universiteiten de voorbije jaren steeds vaker en intensiever zijn gaan samenwerken. Een samenwerking die de wereldwijde reputatie van het Vlaamse onderwijs en onderzoek alleen maar ten goede komt.

“In de UHasselt vinden we het heel belangrijk dat wetenschappers ook over hun werk communiceren en we begeleiden onderzoekers daar ook in”, vertelt rector Luc De Schepper. “Academische onderzoekers krijgen heel wat geld van de gemeenschap om hun onderzoek uit te bouwen. We vinden het dan ook niet meer dan normaal dat ze aan de maatschappij proberen uit te leggen waar ze mee bezig zijn. Maar makkelijk is het niet. Jean-Jacques Cassiman is daarin echt een voorbeeld.”

Je kan vandaag dan wel perfect berekenen hoe groot het potentieel risico op bijvoorbeeld borstkanker is voor een meisje van drie. Maar wat moeten de ouders van zo'n kind met die informatie? Hoe gaan we daar als maatschappij mee om?”

DNA-ONDERZOEK OM MYTHES TE ONTKRACHTEN

De wereldvermaarde geneticaprofessor maakte de onbegrensde mogelijkheden van DNA-onderzoek wereldwijd heel tastbaar met zijn historisch onderzoek rond de Franse koningen. Hij onthulde onder meer dat het hart, bewaard in de basiliek van Saint-Denis in Parijs, wel degelijk dat van Lodewijk XVII was. Met dat onderzoek ontcrachtte hij de mythe dat de 10-jarige dauphin was kunnen ontsnappen uit de gevangenis na de onthoofding van zijn vader. “Dat soort historische en gerechtelijke zijsprongetjes vormen natuurlijk niet de essentie van mijn wetenschappelijk werk. Maar het was wel belangrijk in de communicatie over wetenschap naar een breed publiek. Bovendien vind ik zijpaden bewandelen bijzonder prettig en verrijkend. Je komt als wetenschapper eens in een totaal verschillend milieu terecht waarin een hele andere mentaliteit heerst. Dat inspireert. Op dit moment zijn we trouwens een vervolg aan het breien aan dat verhaal en voeren we een tegenexpertise uit op het hoofd van Hendrik IV uit Frankrijk en het bloed van Lodewijk XVI.”

OMARM TOEVAL, VERRUIM JE HORIZON EN GRIJP KANSEN

“Ik ben een kansengrijper *pur sang*”, vertelt em. prof. dr. Jean-Jacques Cassiman. “Telkens wanneer ik in mijn leven een kans kreeg die mijn interesse prikkelde, heb ik die met beide handen gegrepen. Heel enthousiast omarmde ik nieuwe uitdagingen, zonder te weten waar die mij uiteindelijk naartoe zouden brengen. Ik heb me eigenlijk altijd laten leiden – en verrassen – door toeval. Dat begon al in mijn studententijd. Want ik studeerde geneeskunde en had helemaal niet de ambitie om in de genetica terecht te komen. Van chromosomen wist ik op dat moment helemaal niets af. Toch heb ik geen seconde getwijfeld toen Herman Verresen mij in mijn derde jaar tijdens een lijkschouwing vroeg of ik niet geïnteresseerd was in chromosomenonderzoek. Ik twijfelde niet en greep meteen mijn kans. Ook toen ik in 1968 naar Stanford kon gaan om mij verder te verdiepen in het onderzoek naar de menselijke genen. Evident was het niet: naar Amerika verhuizen, maar ik heb het geen seconde betreurd. Het was een fantastisch avontuur dat mijn blik – op elke mogelijke manier – verruimd heeft. Als wetenschapper – en als mens – moet je het toeval omarmen en creatief zijn. De meest schitterende dingen die je als onderzoeker ontdekt, zijn immers wellicht dingen waarnaar je absoluut niet op zoek was.”

Extra lustrumdoctoraat voor 'Vader van de Mobiele Telefoon'

Omdat de UHasselt in 2013 haar 40ste verjaardag viert en ook de Associatie Universiteit Hogescholen Limburg (AUHL) tien jaar bestaat, reikt de universiteit in september een speciaal lustrumdoctoraat uit. Martin 'Marty' Cooper, de man die exact 40 jaar geleden – toen de UHasselt haar deuren opende – de eerste mobiele telefoon bouwde, past als geen ander in het thema *Shaping the Future*. Zijn uitvinding heeft de toekomst immers in belangrijke mate mee vorm gegeven.

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE FACULTEIT RECHTEN: HEINZ KLUG

VAN ACTIVIST TOT JURIST: "RECHT MAAKT EEN VERSCHIL"

Heinz Klug is een rechtsvergelijkend grondwetsspecialist (University of Wisconsin – Madison) met wereldfaam. Hij speelde als onderzoeker een belangrijke rol in de totstandkoming van een nieuwe grondwet in zijn geboorteland Zuid-Afrika en zetelde in opdracht van het ANC in de *Land Law Commission*, die een cruciale rol speelde tijdens de overgangperiode van Zuid-Afrika als apartheidsstaat naar een moderne democratie. Zijn verzet tegen Apartheid vormt de rode draad in zijn leven: hij engageerde zich al sterk als jonge student-activist, bracht als anti-Apartheidjournalist zes jaar in ballingschap door in Botswana en trok later naar Amerika om er rechten te studeren. Vandaag probeert hij vanuit zijn juridische expertise bij te dragen tot een democratischer Zuid-Afrika.

“De Zuid-Afrikaanse professor Heinz Klug heeft niet alleen zijn persoonlijke toekomst vormgegeven. Vanuit zijn expertise hielp hij bovendien de dromen voor een nieuw democratisch Zuid-Afrika in de grondwet te vertalen. Met de juridische verankering van het einde van Apartheid hertekende hij mee de toekomst van een hele natie”, zegt UHasselt-promotor prof. dr. Alexander De Becker. “Een mooi bewijs dat recht een verschil kan maken in het leven van velen.” *Shaping the future* voor gevorderden.

APARTHEID, EEN DAGELIJKSE REALITEIT

Als zoon van een Duitse vader werd Heinz Klug geboren in een bontgekleurd land waar een blanke minderheid decennialang de plak zwaaide. “Mijn vader groeide op in Nazi-Duitsland en keek heel kritisch naar de politieke situatie in Zuid-Afrika. Maar verder dan binnenskamers zijn bedenkingen te ventileren, ging zijn verzet niet”, vertelt professor Klug. “Omdat mijn moeders familie uit Mauritius komt en ik er dus zelf niet 100% blank uitzag, werd ik als kind op school al geconfronteerd met racistische opmerkingen. Toch heb ik me pas als universiteitsstudent actief geëngageerd in de strijd tegen Apartheid.”

SOWETO-OPSTANDEN, DE KENTERING

“Ik was studentenvertegenwoordiger in 1976 toen de beruchte opstanden plaatsvonden in het township Soweto. Honderden rebellerende studenten werden door de politie in koelen bloede vermoord. Vanaf toen was er geen weg meer terug en was ik vastbesloten om mee te strijden voor een democratische natie waar kleur en taal geen verschil meer zouden maken. Als student-journalist sloot ik me aan bij het ANC van Mandela en nam ik een steeds actievare rol op in de strijd tegen Apartheid. Hoe meer ik me engageerde, des te meer mijn vechtlust groeide. De brutaliteit van het systeem was onaanvaardbaar. De regels die op dat moment golden, waren er om te breken. Ze waren totaal ondemocratisch.”

BALLINGSCHAP IN BOTSWANA

Zijn activistisch engagement hield echter zware risico's in en Klug kwam meer en meer in het vizier van het politieke bewind. Toen zijn situatie te hachelijk werd, moest hij als 21-jarige journalist-activist Zuid-Afrika ontvluchten. Vanuit Botswana zette hij zijn strijd voort. “In totaal bracht ik elf jaar in ballingschap door. Samen met gelijkgezinde journalisten richtte ik de *Solidarity News Service* op. Op die manier wilden we de buitenwereld informeren over de situatie in Zuid-Afrika. In 1985 werd het hoofdkwartier echter aangevallen. Twaalf mensen overleefden de aanval niet. Op dat moment was ik al in San Francisco waar ik later rechten zou studeren.”

DEZELFDE STRIJD, ANDERE WAPENS

“Mijn toenmalige werk als activist-journalist verschilde eigenlijk maar weinig van wat ik later als juridisch expert in Zuid-Afrika deed. Ik streed voor een democratischere natie. Voor vrijheid, gelijkheid en mensenrechten. Vanuit beide functies vocht ik voor een betere toekomst. Enkel de wapens waarmee ik streed, verschilden. Recht is belangrijk. Wetten vertalen politieke, economische en filosofische ideeën. Zij zijn een belangrijke *tool* om een betere wereld te creëren. En als die wetten niet deugen – zoals destijds in Zuid-Afrika –, dan moet je ze veranderen en ervoor zorgen dat het recht aan jouw kant staat.”

VAN ACTIVIST TOT JURIST

“Dat ik na mijn rechtenopleiding zou terugkeren naar mijn geboorteland, stond als een paal boven water. Maar ik heb wel geduld moeten hebben tot in 1990. Als jurist voor het Grondwettelijk Comité van het ANC zette ik voor het eerst opnieuw voet op Zuid-Afrikaanse bodem. In Kaapstad woonde ik een proces bij waarin anti-Apartheidactivisten terechtstonden. Activisten die ik zelf jaren voordien nog gerekruteerd had. Dat was bijzonder bevreemdend. Het liefst wou ik samen met hen op de beschuldigdenbank plaatsnemen, maar terwijl zij in de gevangenis belandden, kon ik na het proces gewoon naar buiten stappen. Dat was gewoonweg onaanvaardbaar. Er moest iets veranderen. En betere regelgeving kon ons daarbij helpen.”

EEN BETERE TOEKOMST

Als vergelijkend grondwetspecialist lag Heinz Klug mee aan de basis van een nieuwe grondwet voor een democratische Regenboognatie. “Recht is een belangrijke tool in de strijd voor een eerlijkere natie. Maar het is slechts één tool. Je hebt ook politiek en activisme nodig om de druk te blijven opvoeren en ervoor te zorgen dat wetten ook effectief ingang vinden en toegepast worden. Mijn persoonlijke bijdrage in de totstandkoming van de grondwet vind ik *an sich* niet zo belangrijk. Maar als professor in Wisconsin werk ik ook intensief samen met jonge Zuid-Afrikaanse juristen. We hebben een uitwisselingsprogramma op touw gezet. Op lange termijn is dat een veel belangrijkere bijdrage aan een beter Zuid-Afrika. Jonge mensen voeden en opleiden zodat ze de strijd van velen op die manier kunnen voortzetten.”

prof. dr. Alexander De Becker en professor Heinz Klug

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE FACULTEIT WETENSCHAPPEN: SIR RICHARD FRIEND

WETENSCHAPPEN ALS ANTWOORD OP DE GROTE UITDAGINGEN VAN VANDAAG

“De opwarming van de aarde, de voedsel- en energieproblematiek. Dat zijn dé grote uitdagingen van de 21ste eeuw”, vertelt prof. dr. Jean Manca, decaan van de faculteit Wetenschappen. “Om onze planeet leefbaar te houden voor toekomstige generaties, zijn grote wetenschappelijke doorbraken nodig. Duurzaam materiaalgebruik is in deze context een sleutelwoord. En met het pionierswerk dat prof. sir Richard Friend verrichtte in het domein van halfgeleidende polymeren – dat aan de basis ligt van de opkomende technologie van organische en printbare elektronica – heeft hij een belangrijke stap voorwaarts gezet naar een intelligente en duurzame toekomst.”

INTERNATIONALE ERKENNING IN HET KWADRAAT

Sir Richard Friend bekleedt in Cambridge de Cavendish Professor-leerstoel, in opvolging van prestigieuze voorgangers zoals James Clerk Maxwell, Lord Rayleigh, J.J. Thomson en Lord Rutherford. Het is niet de eerste keer dat sir Richard Friend internationaal erkenning oogst voor zijn topwetenschappelijke verwezenlijkingen. Hij werd bekroond met talrijke prestigieuze prijzen zoals de *IEE Faraday Medal*, de *Millenium Technology Prize*; de *Harvey Prize* van het Technion in Israël en werd door de Britse koningin Elizabeth II zelfs geridderd voor zijn *services to physics*. “Toch is dit eredoctoraat van de UHasselt heel bijzonder voor mij”, zegt prof. sir Richard Friend (Cambridge University). “Deze appreciatie komt immers van vakgenoten die ik al lang ken en die ik zelf ontzettend waardeer voor het belangrijke onderzoek dat zij verricht hebben op dit terrein.”

ALLES BEGINT MET NIEUWSGIERIGHEID

Duurzame nieuwe materialen en efficiënt materiaalgebruik horen thuis in het rijtje van belangrijke uitdagingen van de 21ste eeuw. En het onderzoek van sir Richard Friend zorgde al in 1990 voor een belangrijke doorbraak in dit domein. Zijn werk lag mee aan de basis van een nieuwe generatie polymeer-gebaseerde elektro-optische toepassingen zoals energie-efficiënte verlichting, printbare plastic elektronische circuits en organische zonnecellen. Toch waren die innovatieve toepassingen op dat moment nog niet aan de orde. “Alles begon met nieuwsgierigheid”, vertelt de professor uit Cambridge gedreven. “Ik was geïntegreerd door de onverwacht goede elektrische eigenschappen van sommige moleculen en wou daar een fysische verklaring voor vinden. Dat dit onderzoek tot maatschappelijk relevante en bruikbare toepassingen zou leiden, had ik op dat moment nog niet kunnen vermoeden. Ik was gewoon ontzettend nieuwsgierig en wou het onderliggend chemisch mechanisme begrijpen. Nieuwsgierigheid is vaak een fundamentele drijfveer die leidt tot wetenschappelijke ontdekkingen.”

WETENSCHAPPEN EN TECHNOLOGIE, *THE PERFECT MATCH*

“Uiteraard wil je als wetenschapper mee antwoorden zoeken voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag. Als innovatief-wetenschappelijke toepassingen echt een verschil kunnen maken in het leven van mensen en in de toekomst van onze planeet, dan is dat gewoonweg fantastisch. In academische middens maken we nog te vaak een verschil tussen wetenschappen en technologie terwijl beide disciplines – zeker als het gaat om nieuwe materialen – hand in hand gaan. In de 17de eeuw maakte men dat verschil niet. Toen omschreef sir Francis Bacon wetenschappen als *‘intellectual enlightenment that makes life better’*. Zo zie ik het zelf eigenlijk vandaag nog. De bedoeling is toch dat er met je onderzoeksresultaten ook effectief iets gebeurt.”

ZONNE-ENERGIE IN AFRIKA

“In labo’s kan je onmogelijk nagaan hoe energie-efficiënt nieuwe

Cambridge-professor Sir Richard Friend (60) wordt wereldwijd gelauwerd voor het pionierswerk dat hij geleverd heeft op het terrein van de polymeer-halfgeleiders. Met meer dan 700 academische publicaties en een h-index van 108 maakt hij niet alleen indruk in de internationale academische wereld. Zijn onderzoeksresultaten leidden ook tot tal van innovatieve toepassingen zoals printbare zonnecellen en flatscreens voor tv's en gsm's. Voor het topwetenschappelijk onderzoek dat hij verricht werd hij al vaak bekroond met prestigieuze prijzen. In 2003 werd hij zelfs door de Britse koningin Elizabeth II geridderd voor zijn *services to physics*.

prof. dr. Jean Manca en Prof. Sir Richard Friend

materialen in realiteit zijn. En als je onderzoeksresultaten binnen de muren van de universiteit houdt, wordt de maatschappij daar ook niet beter van. Daarom lag ik mee aan de basis van drie spin-offs."

Een van die spin-offbedrijven, Eight19, bestudeert momenteel hoe organische zonnecellen kunnen gebruikt worden voor duurzame verlichting en elektriciteitsvoorziening in Afrika. "Eigenlijk zijn we met onze organische zonnecellen maar eerder toevallig in Afrika beland. In Europa reageerden investeerders maar lauw op onze innovatieve producten. Door de snel veranderende subsidieregelingen wordt de financiële investering van bedrijven te ondoorzichtig en durven grote Europese spelers de sprong niet meer te wagen. In Afrika is de markt nog heel puur. Daar hebben we een systeem bedacht waar gezinnen energie kunnen aankopen via een tekstbericht op hun gsm. En dat werkt wonderwel. Voor amper één dollar per week hebben ze toegang tot elektriciteit. Dat levert

hen een mooie besparing op, hun levenskwaliteit gaat erop vooruit, technologie wordt toegankelijker en de lokale economie wordt gestimuleerd, want ze kopen de betaalkaarten in een lokale winkel. En ook wij kunnen op deze manier – economisch en maatschappelijk – winst genereren. Een win-winsituatie in het kwadraat."

DE BELANGRIJKSTE OUTPUT ZIJN MENSEN

Als Cavendish-Professor in Cambridge met meer dan 700 academische publicaties, een h-index van 108 en drie succesvolle spin-offs kan sir Richard Friend nu al terugblikken op een rijke en gevarieerde loopbaan. "Waar ik het meest trots op ben? Dat zijn de mensen met wie ik heb kunnen samenwerken en die ik mee opgeleid heb", zegt hij vastbesloten. "De belangrijkste onderzoekoutput zijn geen technologieën of publicaties, maar mensen. Als ik zie wat onderzoekers die in mijn team gewerkt hebben, vandaag realiseren, dan is dat zonder twijfel het mooiste waar ik toe bijgedragen heb."

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE FACULTEIT BEW: HENRY CHESBROUGH

DE UNIVERSITEIT ALS KNOOPPUNT IN HET INNOVATIEWEB? EEN IDEE VAN HENRY CHESBROUGH

Toen de *Godfather of Open Innovation*, prof. dr. Henry Chesbrough (Haas School of Business, Berkeley), tien jaar geleden het open-innovatieconcept lanceerde, ontketende hij hiermee een ware revolutie in het innovatiemanagement van bedrijven. En ook de rol die universiteiten in dat proces spelen, is sindsdien spectaculair veranderd. Een evolutie die de UHasselt, die een knooppunt in dat innovatieweb wil zijn, enkel kan toejuichen. “Met het concept van open innovatie“, heeft Henry Chesbrough de toekomst van bedrijven, overheden en kennisinstellingen letterlijk mee vorm gegeven vertelt promotor prof. dr. Wim Vanhaverbeke (UHasselt). “Hij paste als geen ander in het thema van dit jaar, *Shaping the Future*.”

PROFESSOR MEETS MARKET

Met diploma's van Yale University, Stanford Business School, een doctoraat van Berkely en leservaring in Harvard, heeft prof. dr. Henry Chesbrough een impressionante academische loopbaan op zijn palmares. “Ik heb inderdaad al heel wat jaren aan universiteiten doorgebracht”, vertelt de Amerikaanse professor. “Maar ik werkte ook tien jaar lang als manager in de IT-sector en het is precies die combinatie die mij inspireerde voor het concept van open innovatie. Jarenlang heb ik vanop de eerste rij ervaren hoeveel kennis er binnen universiteitsmuren opgebouwd wordt. Interessante kennis die ook buiten die academische wereld ontzettend zinvol kan zijn. Als manager vond ik het bijzonder jammer dat er zo weinig van die expertise doorstroomde naar de industrie. En ook binnen de bedrijven heerste er een cultuur van *gesloten* innovatie: ondernemingen wisselden onder elkaar amper informatie uit. Een gemiste kans, vond ik, want als je al die expertise – die over zoveel verschillende partners verspreid is – samen kan brengen, dan kan je het hele innovatieproces naar een hoger niveau tillen.”

EEN VALSE START

Open innovatie bleek een sleutel tot succes. Vandaag stelt niemand het concept nog in vraag. “*Good practices* over de hele wereld bewijzen dat het werkt”, vertelt prof. dr. Henry Chesbrough. “Maar dat het zo'n impact zou creëren, had ik nooit verwacht. In eerste instantie reageerde de academische wereld bijzonder lauw op mijn boek. In Harvard was men niet overtuigd van de kracht van mijn ideeën. Mijn contract werd er niet verlengd. UHasselt-professor Wim Vanhaverbeke was een van de eerste academici die echt het volle potentieel van Open Innovatie zag. Hij heeft mij al heel snel gecontacteerd en er mee voor gezorgd dat het concept ingang vond in het academische milieu. We hebben sindsdien samen heel wat gepubliceerd over dit thema.”

“Henry's boek inspireerde mij meteen”, zegt prof. dr. Wim Vanhaverbeke (UHasselt). “Op dat moment was ik zelf aan het werken rond een gelijkaardig topic: ik zocht naar manieren om grote bedrijven toegang te geven tot de kennis van kleinere ondernemingen.

Open Innovation bood me een groter kader voor die ideeën. Dat het concept zijn nut zou bewijzen in de praktijk, daar was ik van in het begin rotsvast van overtuigd.”

EEN NIEUWE ROL VOOR UNIVERSITEITEN

“Open innovatie veranderde niet alleen iets aan de manier waarop bedrijven met innovatie omgaan. Ook de rol van universiteiten is drastisch veranderd”, aldus Henry Chesbrough. “Universiteiten concentreerden zich in het verleden uitsluitend op onderwijs en onderzoek. Met het open-innovatie-idee is daar een heel nieuwe rol bij gekomen. Door in interactie te treden met ondernemingen, overheden en andere kennisinstellingen, leveren universiteiten vaak de brandstof voor de innovatiemotor van veel grote bedrijven. Ondernemingen rekenen op het fundamenteel en toegepast academisch onderzoek en vertalen die onderzoeksresultaten in concrete – maatschappelijk relevante – toepassingen. Die evolutie zorgt ervoor dat universiteiten een belangrijkere rol in onze samenleving spelen dan pakweg twintig jaar geleden. En die wisselwerking tussen ondernemingen en kennisinstellingen is niet alleen positief voor de maatschappij en de ondernemingen; het voedt bovendien het academische onderzoek aan universiteiten. Studies bewijzen dat de beste universiteiten uit de wereld – Stanford, Yale, Harvard... – stuk voor stuk universiteiten zijn die heel nauw samenwerken met industriële partners.”

“*Open innovation* heeft de blik van universiteiten op de wereld rondom

Henry Chesbrough verwierf wereldfaam toen hij tien jaar geleden het concept 'open innovatie' lanceerde. Sindsdien bewijzen bedrijven en kennisinstellingen in alle hoeken van de wereld dat samenwerken een sleutel tot duurzame innovatie kan betekenen. Chesbrough is niet alleen auteur van boeken als *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology* en *Open Business Models*, maar staat ook als professor en *executive director* aan het hoofd van het *Center for Open Innovation* in de *Haas School of Business (University of California, Berkeley)*. Met diploma's van Yale University, een MBA van Stanford en een doctoraat van Berkeley kan zijn werk ook in academische middens op veel bijval rekenen. Professor Chesbrough werkt en publiceert al jaren lang intensief samen met UHasselt-professor Wim Vanhaverbeke.

hen immens verruimd", beaamt professor Wim Vanhaverbeke. "Het zorgt ervoor dat professoren zich niet alleen meer bezighouden met theoretische modellen die in realiteit al totaal achterhaald zijn. Door zelf actief bij te dragen tot innovatie, houden ze de vinger aan de pols en weten ze veel beter wat er leeft in de wereld daarbuiten. Dat is een evolutie die we alleen maar kunnen toejuichen."

IDEEËN IN VERANDERING

"Innovatie gaat over verandering. Ideeën over innovatie zullen daarom ook blijven evolueren", zegt professor Chesbrough. "En hoewel het concept van *open innovation* al tien jaar bestaat, wordt het vandaag nog steeds niet door alle bedrijven omarmd. Er blijven nog heel wat uitdagingen onderweg. We zien dat grote bedrijven anders omgaan met innovatie dan kleinere bedrijven. En elk land heeft zijn eigen tradities en vraagt dus ook een aparte aanpak. Een nieuwe tendens vandaag is de zogenaamde *reverse innovation*, waarin innovatieve (goedkopere) producten die in BRIC-landen ontstaan van daaruit wereldwijd worden verspreid, in tegenstelling tot innovaties die in de VS of in West-Europa ontstaan en aangepast worden voor andere landen. En ook het creëren van innovatiestimulerende ecosystemen is een *hot issue*."

"Er blijft nog heel wat te onderzoeken. Henry en ik kunnen nog lang niet met pensioen", lacht prof. dr. Wim Vanhaverbeke.

prof. dr. Henry Chesbrough en prof. dr. Wim Vanhaverbeke

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE INTEGRERENDE OPLEIDING REVALIDATIEWETENSCHAPPEN EN KINESITHERAPIE: LIEVEN MAESSCHALCK

VOORUIT! LOPEN!

“De revalidatiewetenschappen hebben de afgelopen jaren een enorme sprong voorwaarts genomen. Het eerder passieve imago van de veredelde masseur behoort tot het verleden. Dankzij wetenschappelijk onderzoek. Vaak verdwijnt dat onderzoek onder het stof van een universiteitsbibliotheek. Tot kinesisten avant la lettre zoals Lieven Maesschalck, vaak zonder er zich van bewust te zijn, dit onderzoek in de praktijk brengen. Zij worden therapeuten die patiënten actief laten rehabiliteren, veeleer dan ze passief te behandelen. Je moet je eens inbeelden: een kinesitherapeut als hoofd van de sportmedische staf van de voetbalbond. Daarom dragen wij Lieven Maesschalck voor als eredoctor”, aldus prof. dr. Bert Op ’t Eynde van de associatiefaculteit Kinesithérapie.

Lieven Maesschalck is zowat de verpersoonlijking van zijn praktijk: Move to Cure. Maar ook “*move to talk*”, blijkt al snel. Het moet vooruitgaan. Een spraakwaterfall, staccato, zoals de oefeningen die hij voorschrijft. Doorspekt met Engelse krachttermen. Vol geloof. Overtuiging. Spirit. En vooral met een blijde kijk op het leven. Gedreven.

“Ik zag te dikwijls dat het niet vooruit ging. Rendement nul. Of ze nu bij mij kwamen of ze gingen slapen. Het is simpel: mensen zijn gemaakt op te bewegen. Zo ben ik beginnen te zoeken. Proberen. In het zand. Uren aan een stuk. Niet goed? Iets anders. Oefeningen aanpassen. Vandaag is dat allemaal gegroeid. Wetenschappelijk onderbouwd”, zegt Maesschalck.

TOPSPORT

Hij legt er steeds weer de nadruk op. 80% van de patiënten in zijn praktijk zijn geen sportlui.

“Het is door mijn manier van werken dat topsporters naar mij gekomen zijn. Niet andersom. Ik heb niks met topsport te maken. Ik kende daar geen bal van. Ik ben daar ook niet speciaal door gepassioneerd. Tijdens zo’n match kijk ik vooral of ze nog verder kunnen. Een knie is een knie voor mij. Ik ben geen sporttherapeut. Ik ben een *rehabber*.”

Maar het is natuurlijk wel zo dat zijn werk met topsporters een uithangbord is dat hem tot bij topclubs als AC Milan of topsporters zoals Johan Museeuw of Michael Jordan heeft gebracht. Maesschalck: “Dat klopt. Er is geld. Er is prestatiedrang. Maar het werkt in beide richtingen. Mijn ervaring met topsporters kan ik op mijn andere patiënten toepassen, maar ook andersom. Het is ook helemaal anders. Als ik aan Michael Jordan vraag om 1.000 sit ups te doen of aan Mike Tyson om met zijn hoofd door een muur te lopen, dan zeggen die mannen: *no prob*. Het is veel moeilijker om met iemand te werken die geen of weinig lichaamsbesef heeft.”

Is het dan door de rijkdom in de sportwereld dat hij nieuwe methodes in zijn praktijk kan doorvoeren? “Voor een stuk. Maar geld

alleen kan nooit een motivatie zijn. Kinesithérapie is voor mij ook *about art and science*. Ik kan enorm genieten van wat iemand met zijn lichaam presteert. Maar ik kan ook enorm ontgoocheld zijn als het niet lukt. Daar slaap ik niet van.”

DE TOEKOMST

Soms denk je dat je al in de toekomst bent als je met Lieven over revalidatie en kinesithérapie praat. Maar volgens hem staat er nog veel te gebeuren.

Ik ben geen sporttherapeut. Ik ben een rehabber.”

“Binnen een aantal jaren krijgen we een virtuele coach. Wij gaan nog wel de diagnose stellen en de therapie bepalen, maar we gaan een hele nieuwe rehab krijgen. Het stimuleren van bepaalde *brain skills* zal ervoor zorgen dat je vlugger gaat revalideren. De metingen zullen alsmaar efficiënter worden, tot monitoring in de kleding toe. De genetica... Stel dat je alles kunt voorspellen. Dan kun je een training of rehabilitatie op maat

van ieders persoonlijke genetische eigenschappen opstellen.” Het klinkt alsof hij niet kan wachten tot die toekomst is aangebroken. Om het zelf mee te maken, mee te ontwikkelen, mee toe te passen. De studenten gaan dus beloftevolle tijden tegemoet? “Heb je dat vandaag gezien? Wat een zaal! Ferme gasten. Schoon vrouwen. Schoon mannen. Die dynamiek. Die kop. De creativiteit die zij uitstralen. Ik vond dat fantastisch. Kine is een sexy beroep geworden. Het is een combinatie van engineering en motion. Die gasten: *good looking*.” Lieven gaf die ochtend een masterclass voor studenten en het Limburgse werkveld. Tijdens deze masterclass lichtte hij zijn werkwijze toe.

Al heel de ochtend krijgt hij sms’jes. Felicitaties van Wesley Sonck, Eddy Merckx en nog wat coryfeeën, maar ook van gewone patiënten. Doet hem dat nog iets, zo’n eredoctoraat? “Ik was in Moskou toen ik gebeld werd door Bert. Ik dacht eerst dat het een klucht was. Ik kende die mens niet eens. Ik ben in heel mijn leven nog nooit zo ontroerd geweest als door dat telefoontje. Ik weet niet waarom. Dat doet me enorm veel. Hasselt is ook een sexy universiteit.”

Lieven Maesschalck (49) is een wereldvermaard kinesitherapeut die in zijn vakgebied grensverleggend werk heeft geleverd. Nadat hij de praktijk van zijn vader had overgenomen schakelde hij van een passieve therapie over op een actieve. "Move to Cure" was geboren. Na enkele opvallende successen met sportlui werd Lieven Maesschalck zeer gegeerd in de internationale topsport. Zo lag hij mee aan de basis van het Milan lab van AC Milan en werd hij hoofd van de sportmedische staf van de Belgische voetbalbond. Ook al berust zijn faam vooral op zijn werk met topsporters, hij blijft in zijn praktijk aan het MAS in Antwerpen met evenveel enthousiasme andere patiënten behandelen.

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE FACULTEIT ARCHITECTUUR EN KUNST: LUC DELEU

ORDE EN CHAOS

“Zijn maatschappelijke betrokkenheid, zijn ontwerpend onderzoek, zijn kunsttraject. Dat zijn de drie elementen waarom wij Luc Deleu hebben voorgedragen als eredoctor van de Faculteit Architectuur en kunst.” aldus promotor Rob Cuyvers.

Luc Deleu heeft al wat prijzen, titels en tentoonstellingen op zijn palmares staan. Nu dit eredoctoraat. Voelt hij zich een beetje gerespecteerd, gaan we wat provocerend van start? Het komt aan, want hij zwijgt. Maar dan... “Nee, zo zie ik het niet. Ik ben daar eigenlijk wel fier op. Nu de afdelingen kunst en architectuur zijn ingekanteld in de universiteit, biedt dit een kans om richting aan dit departement te geven. Universiteiten zien dit vaak enkel als schaalvergroting, maar door dit eredoctoraat toe te kennen kun je als departement ook een signaal geven aan de universiteit.”, zegt hij.

SHOPPINGCENTRA

Een signaal. Het woord is eruit. Want dit eredoctoraat is inderdaad een signaal voor meer onderzoek, meer kunst, meer maatschappelijk engagement. Al verliep het bij Luc Deleu allemaal wat toevallig. “In 1994 zat ik mij ongelooflijk op te winden over al die shoppingcentra. Ik dacht: een stad is toch meer dan een shoppingcentrum. Ik begon daar dus over na te denken. Maar ik kwam al gauw tot de conclusie dat ik daar niets van wist. Dat was wel een beetje pijnlijk, want ik had al bijna dertig jaar een bureau dat zich met stedenbouw bezighield. Maar ik was ook rap terug gerustgesteld toen ik merkte dat niemand er iets van wist.”

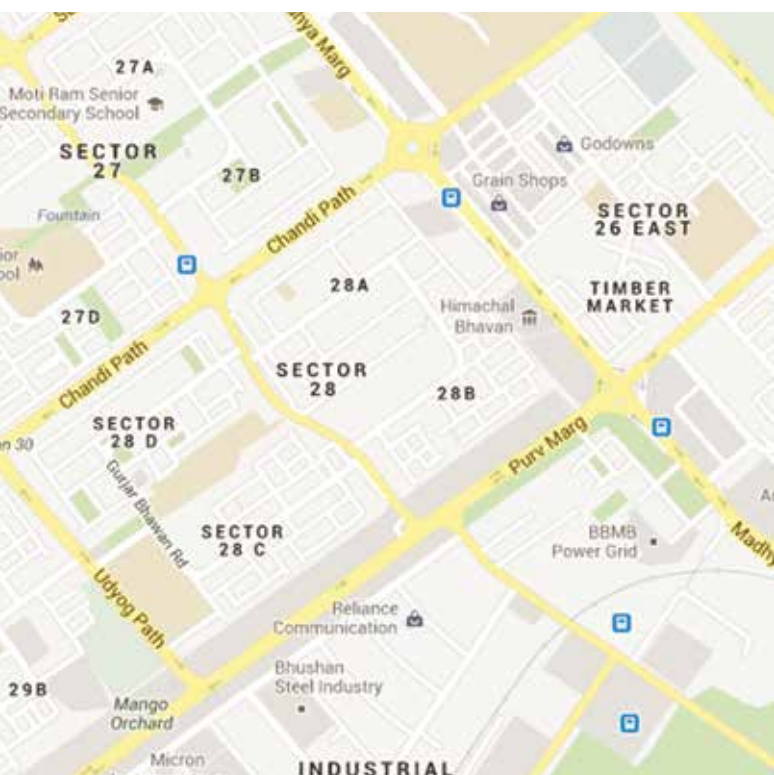
Luc Deleu startte dus met zijn onderzoek naar stedenbouw en de openbare ruimte. Niet op het niveau van een stadje maar op wereldschaal. Er waren al wel wat studies over aparte onderdelen zoals ziekenhuizen of bibliotheken, maar nooit naar het geheel. Uiteindelijk

kwam hij tot de conclusie dat je niet alleen naar de uitrusting van een stad moet kijken, maar ook naar haar functie. Luc Deleu: “Daarom noemden we dat de onaangepaste stad. Dat is de natuur van een stad. Ze is nooit aangepast.”

CHANDIGAHR

Al snel liep dat over in een volgend onderzoek: *Urban space*. Een onderzoek naar de openbare ruimte op wereldschaal, dat een evenwicht wil zoeken tussen orde en chaos. “Dat is de taak van architecten en stedenbouwkundigen. Orde scheppen. Niet om de orde zelf, maar orde scheppen die chaos toelaat. Als het alleen chaos is, loop je verloren. Alleen maar orde, daar word je horendol van”, zegt Luc Deleu.

Dit onderzoek liet hem ook een coryfee herontdekken: Le Corbusier. “In 1929 was Le Corbusier al bezig met *la ville contemporaine*. Maar pas op zijn 65ste vond hij waar hij altijd al naar op zoek was geweest. In India mocht hij een volledige nieuwe administratieve hoofdstad ontwerpen: Chandigarh. Toen pas was hij er klaar voor. Omdat hij er zolang over had kunnen nadenken en omdat hij niet in West-Europa was. Hij heeft al die administratieve gebouwen gemonumentaliseerd, met daarrond een schitterend stratenplan en een plan voor groenvoorzieningen. Met de woningen heeft hij zich niet bemoeid, op wat modeltypes na. Dat is een perfect voorbeeld van chaos en orde. Als je in Chandigarh vraagt wat ze ervan vinden, zeggen ze allemaal: *Oh sir, heaven on earth.*”

administratieve hoofdstad Chandigahr.

Luc Deleu (69) is een conceptuele architect, urbanist en kunstenaar. In 1969 studeerde hij af aan het Hoger Architectuurinstituut Sint-Lucas van Brussel. In 1970 richtte hij samen met zijn vrouw Laurette Gillemot het stedenbouwkundig bureau T.O.P. Office op. Al sinds 1973 houdt hij zich bezig met zijn *Orbanisme*: architectuur op wereldschaal. Dit resulteerde in 1980 in zijn *Orbanistisch Manifest*. Later volgde *De Onaangepaste Stad*, een ontwerpmatige stedenbouwkundige studie. Als kunstenaar werkt Luc Deleu vaak met containers. Hij doceerde *Theorie van de Architectuur en de Stedenbouw* aan het Sint-Lucas in Brussel en Gent, en onderhield ook banden met de UHasselt-opleiding architectuur. Hier trad Deleu op als curator voor een internationale mastermodule.

NAÏEF

Kunst bekleedt een belangrijke plaats in het werk van Deleu. Hij verwijst gewoon naar de betekenis van het woord architectuur in de Dikke Van Dale: "bouwkunst". "Toen ik in 1969 afstudeerde, had ik door omstandigheden meer contact met schilders dan met architecten. Het was ook de periode van de conceptuele kunst. Architectuur is ook conceptuele kunst. De architect maakt het concept, het ontwerp. Een aannemer voert het uit. Veel architectuur wordt zelfs niet uitgevoerd. Zo is bij mij het idee gerijpt om architectuur te maken die ik ook kon tentoonstellen. Ze moeten er maar content mee zijn, zoals Panamarenko altijd zei."

Al snel kwam hij tot het besef dat deze niet-gebouwde concepten heel belangrijk kunnen zijn voor de architectuur. Je kan er mee zien wat overleeft en wat niet, net zoals bij alle kunst. "De ontwerper heeft er weinig vat op. Het is zoals een schilder er weinig mee te maken heeft of zijn schilderij overleeft of niet. Hij moet natuurlijk zorgen dat de verf er niet afvalt. Hij doet zijn best en op een of andere manier overleeft dat."

Ondertussen veranderen de tijden, zijn we misschien wat te realistisch geworden en is architectuur en stedenbouw een sterk (over)gereguleerd gebeuren geworden. "Eind jaren '60 was een heel naïeve tijd. In positieve zin, vind ik. The Beatles, dat was zo naïef. Of Panamarenko: ik zal eens een ballon ineens plakken. Maar misschien zeggen ze binnen 30 jaar ook dat begin jaren 2000 een naïeve tijd was."

EREDOCTOR OP VOORDRACHT VAN DE FACULTEIT INDUSTRIËLE INGENIEURSWETENSCHAPPEN: MICHAEL BRAUNGART

DE CELEBRATIE VAN HET LEVEN

“Professor Braungart is de grondlegger van *cradle to cradle*, dat uitgaat van eco-effectiviteit. Zijn verhaal past dus perfect in de strategie van de provincie Limburg en de aandacht die wij hieraan besteden in de faculteit industriële ingenieurswetenschappen. Daarom vonden wij het een eer om de titel eredoctor toe kennen aan professor Braungart”, zegt prof. dr. Marc D’Olieslaeger.

“Het droog gewicht van de volledige mierenpopulatie op aarde ligt 30 keer hoger dan dat van de mens. Toch is hun ecologische voetafdruk op onze aarde positief.” Het is prof. dr. Michael Braungart ten voeten uit: gedurfd, ambitieus, soms een tikkeltje provocatief maar altijd positief en optimistisch.

We zitten aan de ontbijttafel van het Radisson Blu hotel in Hasselt. Van ontbijten is geen sprake. De prof, die in zijn jonge jaren nog aan de wieg stond van Greenpeace Duitsland, praat aan een stuk door. Af en toe diept hij een foldertje op, van bedrijven waar hij onderzoek verricht naar nieuwe producten of procedés. Dat is zijn levenswerk: wat we produceren, teruggeven aan de natuur. In de vorm van nieuwe grondstoffen of materialen.

Professor Braungart en prof. dr. Marc d’Olieslaeger

“ Moeder Aarde is helemaal niet zo lief voor ons”

VLOEIBARE VERPAKKING

Michael Braungart: “We praten altijd over duurzaamheid. Dat is zo zwak. Als ik je zou vragen hoe je relatie met je vrouw is en je antwoordt: duurzaam... Dan zou ik dat echt heel erg voor je vinden.” Nee, duurzaam of minder is niet zijn ding. “We zouden klimaatneutraal moeten zijn of CO2-neutraal. Maar zelfs een boom is niet CO2-neutraal. Willen we dan stommer zijn dan een boom? Waarom durven we niet vragen hoe we klimaatpositief of CO2-positief kunnen zijn? Niet hoe we onze gebouwen zo goed mogelijk isoleren, maar hoe onze gebouwen energie kunnen opwekken? Met Unilever hebben we een ijsjesverpakking ontwikkeld die bij kamertemperatuur vloeibaar wordt en na 3 uur verdwenen is. Je kunt ze dus gewoon wegwerpen. Maar we hebben ook zaadjes van zeldzame planten in die verpakking verwerkt zodat ze bijdraagt aan de biodiversiteit.”

MOEDER AARDE

Volgens professor Braungart hebben wij een veel te idyllisch beeld over Moeder Aarde. “Onze aanbidding van moeder aarde is alleen maar toegenomen”, zegt hij. “Maar moeder aarde is helemaal niet zo lief voor ons. Dat we ouder worden dan 30 jaar danken we niet aan Moeder Aarde. Want Moeder Aarde heeft ons niet meer nodig na ons dertigste. We romantiseren de natuur omdat we ons slecht voelen over wat we haar hebben aangedaan. De natuur is onze leraar, niet onze moeder.”

Michael Braungart (55) is een Duits chemicus die faam verwierf nadat hij in 2002 samen met William McDonough "Cradle to cradle: Remaking the Way We Make Things" schreef. Hij gaat ervan uit dat afval als een nieuwe grondstof moet worden gezien, gemaakt uit grondstof en hermaakt of verteerd tot dezelfde grondstof. Michael Braungart geeft les aan de Rotterdamse School of Management van de Erasmus Universiteit, de Lufhansa Universiteit Lüneberg, de Universiteit van Twente en de Technische Universiteit Delft. Hij is ook oprichter van verschillende onderzoeksinstituten en wordt wereldwijd om advies gevraagd.

Je kan niet anders dan gefascineerd luisteren naar Michael Braungart. Het voluntarisme straalt van hem af en doet je soms twijfelen aan je studiekeuze. "Twintig of dertig jaar geleden was het niet sexy om wetenschappen te studeren. Wie wou er nu werken voor bedrijven die Seveso, Bhopal of Tsjernobyl hadden veroorzaakt? Ik ben ook maar chemie gaan studeren omdat ik verliefd was op mijn lerares scheikunde. Maar nu... Nu kan je wel meewerken aan de verbetering van het leven op aarde. Je kan mee op zoek gaan naar intelligente oplossingen en betere producten. Daarom trek ik ook iedere maand één dag uit om op middelbare scholen te praten. Hen tonen dat we het verschil kunnen maken en niet met een schuldgevoel naar onze aanwezigheid op de wereld moeten kijken."

INNOVATIE

Volgens Michael Braungart gaat *cradle to cradle* niet over ecologie

maar over innovatie en kwaliteit. Michael Braungart: "Een product dat afval veroorzaakt of giftige stoffen in ons water loost, heeft een kwaliteitsprobleem. In Nederland steunt de regering *cradle to cradle* als een innovatiestrategie. De Europese Unie steekt 100 miljoen euro in *cradle to cradle*."

Hij geeft les en workshops aan verschillende universiteiten, vooral in Nederland. Hij werkt ook samen met verschillende grote bedrijven. Kan een relatief kleine universiteit zoals de UHasselt een rol spelen in dit verhaal? "Alle belangrijke innovaties ontstaan aan relatief kleine onderzoeksinstituten omdat ze hun niche moeten zoeken. We moeten aantonen dat *cradle to cradle* een innovatief businessmodel kan zijn. Het gaat immers om innovatie, kwaliteit, de schoonheid van het leven en mensen verbinden. Dan is de UHasselt goed geplaatst. Ze hebben een goede visie, gevoel voor humor en ze genieten van het leven."

INNOVATIE IS ALS TIENERSEKS

Het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat (SALK): in de wandelgangen wordt er veel en vaak over gesproken, maar wat houdt het SALK-rapport precies in? Tot nu toe werd er nog nergens een openbaar debat over dit thema gehouden. De faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen en haar studentenvereniging Hermes grepen hun kans en besloten hun eerste *Dag van de Econoom* af te sluiten met een debatavond over dit hete hangijzer. Panelleden Lode Vereeck, Stijn Bijmens, Ivo Marechal, Wim Croonen, Grete Remen en Ignace Schops schuwden de straffe uitspraken niet en bezorgden de 250 aanwezigen een verhelderende en bijzonder onderhoudende avond.

BRANDEND ACTUEEL

“Dit jaar organiseerde Hermes voor het eerst de *Dag van de Econoom*”, vertelt Giel Meertens, vice-voorzitter van Hermes, enthousiast. “Op deze feestdag voor alle economiestudenten van de UHasselt wilden we, in samenwerking met de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen (BEW), alle studenten en personeelsleden trakteren op talrijke interessante sessies rond topics als start-ups en internationaal ondernemen. We startten de dag met een feestelijk ontbijt en nadien stelden allerlei organisaties en bedrijven zichzelf voor met standjes en presentaties. 's Avonds wilden we de activiteiten open trekken naar een breder publiek en studenten in contact brengen met Limburgse ondernemers en alumni van de faculteit. We vinden het immers belangrijk om bruggen te slaan tussen het studenten- en het bedrijfsleven.”

“Het SALK-rapport is brandend actueel”, zegt Joris Daelmans, PR-verantwoordelijke van Hermes Alumni. “Economiestudenten horen er veel over, maar weten vaak onvoldoende wat het inhoudt. Ook buiten de universiteitsmuren leeft dit thema enorm en toch was er tot nu toe nog nergens een publiek debat over gehouden. Met onze decaan prof. dr. Piet Pauwels als een van de SALK-experten was dit voor ons de uitgelezen kans om zo'n debatavond op touw te zetten. Het was het perfecte thema om ondernemers en studenten samen te brengen.”

“Bij de samenstelling van het panel streefden we naar een mooie mix van professionals die allemaal vanuit een ander kader naar het SALK-rapport kijken: een politicus, een academicus, een ondernemer, een HR-manager, iemand uit de logistieke sector... We wilden een zo breed mogelijk licht op het SALK-rapport werpen”,

legt Sarah Timmermans, stafmedewerker marketing van de faculteit BEW, uit. “Als je naar ons panel kijkt, denk ik dat we daar ruimschoots in geslaagd zijn.”

SALK FOR DUMMIES

Professor Piet Pauwels, decaan van de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen, maakte zelf deel uit van de expertengroep van SALK en was dus prima geplaatst om het SALK-rapport kort te duiden voor de aanwezigen. Op amper een half uur tijd loodste hij het publiek door de belangrijkste analyses in het rapport. “De expertengroep heeft haar werk objectief gedaan”, zei professor Piet Pauwels. “Bij de evaluatie van de honderden SALK-projectfiches die in Limburg ingediend werden, geldt er eigenlijk maar één criterium: in welke mate creëert deze SALK-fiche op korte of lange termijn meer

jobs met meer toegevoegde waarde dan een andere?”.

Het panel toonde zich bijzonder positief over het SALK-rapport. De deelnemers loofden de logische en analytische opbouw en de resultaatgedreven, meetbare aanpak van de SALK-experten. “Het sterke aan dit plan is dat je dit perfect kan vertalen in KPI's en dat je de resultaten kan afmeten in termen van werkgelegenheid”, klonk het bij Stijn Bijmens, directeur van de Limburgse Investeringsmaatschappij (LRM) die zelf ook tot de SALK-experten behoorde. “Dat helpt om straks op een gestructureerde manier prioriteiten te stellen.”

BELEIDSPRIORITEIT AAN EXTERNEN TOEVERTROUWEN

Bij het panel was er slechts sporadisch enig scepticisme hoorbaar over de vertaling van dit plan in een politiek beleid voor de volgende

jaren. Vooral professor Lode Vereeck, die ook voor LDD (dat naar eigen zeggen tegenwoordig staat voor *Lode Doet Door*) in het Vlaams Parlement zetelt, uitte heel duidelijk zijn bekommernis over de politieke opvolging van het SALK-rapport. Hij stelde een aantal keer dat SALK partijoverschrijdend moet zijn. "SALK is een eendimensionaal verhaal waar het enkel gaat om duurzame jobcreatie. Een onafhankelijke *Task Force* kan – beter dan de politiek – een objectief oordeel uitspreken over de economische waarde van de 763 fiches die tot nu toe ingediend werden. Het enige criterium om de fiches te *ranken* is immers: hoeveel duurzame jobs kan dit project opleveren", aldus Lode Vereeck.

DE STRAFSTE UITSPRAKEN OP EEN RIJ

De discussie tussen de panelleden leverde inhoudelijk misschien wat weinig vuurwerk op. Toch werden straffe uitspraken niet geschuwd:

“WE HEBBEN IN LIMBURG MEER EN BETERE RECEPTIES NODIG”

Community formation was een sleutelwoord in het debat. Alle deelnemers waren het erover eens dat netwerking ontzettend belangrijk was om zowel binnen de eigen sector als daarbuiten interessante synergieën tot stand te laten komen. “Wanneer Amerikaanse professoren in California barbecues organiseren, zijn daar niet alleen professoren aanwezig. Zo’n event is meteen ook de ideale setting om jonge wolven met straffe ideeën in contact te brengen met financierders. Daar kunnen we hier in Limburg nog veel van leren”, zei Lode Vereeck. Stijn Bijmens vatte het als volgt samen: “We hebben in Limburg dus nood aan meer en betere recepties.”

“ALLEEN EXPORT KAN LIMBURG REDDEN”

Dat export dé oplossing is om Limburg er economisch bovenop te helpen, staat voor Stijn Bijmens als een paal boven water. Hij trakteerde het publiek op een les economie voor caféhouders waarin hij bleef hameren op het belang van export: “Ondernemers creëren jobs en macro-economisch kan je pas toegevoegde waarde realiseren als je exporteert. Daar moeten we de komende jaren dan ook volop op inzetten.”

Ivo Marechal, ex-CEO van H. Essers was het hiermee eens: “In Limburg is er voldoende ondernemerschap aanwezig, maar het ontbreekt ons nog te vaak aan ambitie en durf om de stap naar het buitenland te maken. Zeker wanneer het gaat om landen buiten de BeNeLux.”

“HET STENEN TIJDPERK IS OOK NIET GESTOPT OMDAT DE STENEN OP WAREN” (STIJN BIJNENS)

Alle panelleden waren het erover eens dat Limburg het economische Forddrama als een opportuniteit moet aangrijpen om de dingen fundamenteel anders aan te pakken. SALK is een unieke kans voor Limburg om belangrijke knopen door te hakken en het economische weefsel in de provincie op een duurzame manier te versterken. Politici moeten dit momentum aangrijpen en ervoor waken dat de SALK-middelen niet versnipperd worden.

“JEUGDWERKLOOSHEID IS EEN GROTER PROBLEEM DAN FORD”

Grete Remen, CEO van Damhert, beklemtoonde tijdens het debat meermaals de noodzaak om ons onderwijs te hervormen. “We moeten de tussenschotten ASO, TSO en BSO dringend afschaffen en het technisch onderwijs upgraden. Limburg heeft nood aan goed opgeleide technisch geschoolde arbeidskrachten om uit dit dal te komen”, klonk het overtuigd bij deze Limburgse ondernemster.

Hoewel sommige panelleden deze kritiek wat minimaliseerden, duidt ook het SALK-rapport onderwijs aan als één van de zware bedreigingen voor de Limburgse economische toekomst. Stijn Bijmens trad Grete Remen bij: “We moeten onze jongeren beter voorbereiden op de arbeidsmarkt. Jeugdwerkloosheid is een nog veel groter probleem dan de duizenden Fordwerknemers die straks geen job meer hebben. Dit gaat echt om een drama van een verloren generatie.”

“ER WORDT TE WEINIG GEPIKT”

De noodzaak om te innoveren was een topic dat in dit debat niet kon uitblijven. Maar innovatie is veel te vaak een hol modewoord dat politici en ondernemers maar al te graag in de mond nemen. Groene Nobelprijswinnaar Ignace Schops, directeur van Regionaal Landschap Kempen en Maasland, verwoordde het als volgt:

“Innovatie is als tienerseks: velen praten erover, weinigen doen het, en zij die het doen hebben nog veel te leren.”

Stijn Bijmens beklemtoonde dan weer dat we innovatie vaak fout interpreteren: “Ondernemers pikken te weinig. Je moet niet elke keer het warm water zelf willen uitvinden, maar je moet goed kijken naar wat je concurrenten elders in de wereld of in een andere sector doen en dat proberen te vertalen naar je eigen bedrijfspraktijk. Ook dat is innovatie.”

TO BE CONINUED...

“We kunnen de debataavond gerust een succes noemen: het was een bijzonder verhelderende discussie, die toch luchtig genoeg was om te blijven boeien”, zegt Giel Meertens, vice-praeses van Hermes. “De talrijke opkomst en de enthousiaste reacties van de aanwezigen bewijzen dat dit thema in Limburg echt leeft, zowel bij studenten als bij ondernemers en andere belanghebbenden. In de toekomst willen we hier zeker een vervolg aan breien en de *Dag van de Econoom* opnieuw afsluiten met een debat rond een actueel economisch thema. Maar daarbij hoeven we ons natuurlijk niet tot Limburg te beperken.”

Piet Stinissen genomineerd voor Ondernemersprijs Herman Dessers

Met de 'Ondernemersprijs Herman Dessers' bekroont Voka-KvK Limburg elk jaar een Limburger of een Limburgse organisatie die op economisch, sociaal, cultureel of wetenschappelijk gebied een opmerkelijke prestatie heeft geleverd. Dit jaar werd professor Piet Stinissen, decaan van de faculteit Geneeskunde en levenswetenschappen en voorzitter van LifeTechLimburg, genomineerd voor "de sleutelrol die hij via LifeTechLimburg speelt in de ontwikkeling van de biomedische life-sciencesector in Limburg."

LIMBURGSE LIFE SCIENCES OP DE KAART

De Limburgse life sciences zijn in volle bloei en dat is mede toe te schrijven aan de inzet van professor Stinissen. Met LifeTechLimburg brengt hij sinds 2008 structureel alle Limburgse actoren – de UHasselt, de Limburgse ziekenhuizen, overheden en bedrijven – rond zorginnovatie bij elkaar. Op amper vijf jaar tijd kan de platformorganisatie al mooie resultaten voorleggen. Zo werd onder meer BioVille, de bio-incubator, opgericht waar heel wat jonge innovatieve bedrijven in de sector onderdak hebben gevonden. En het *Limburg Clinical Research Program*, een intensief samenwerkingsverband tussen de UHasselt, het ZOL en het Jessaziekenhuis, bracht het medisch-wetenschappelijk onderzoek in onze provincie in een stroomversnelling.

EEN MOOIE ERKENNING

De 20.000 lezers van het Voka-KvK Limburg-magazine *Bedrijvig Limburg* konden hun stem uitbrengen. Nadien werd een shortlist samengesteld met de drie meest genoemde kandidaten. Naast prof. dr. Stinissen (LifeTechLimburg) waren ook Karel Paesmans (Fruit-snacks) en Cor van Otterloo (Punch Powertrain) in de running voor de award. Hoewel de prijs uiteindelijk naar Punch Powertrain ging, is deze nominatie een mooie erkenning voor de inspanningen en de resultaten die LifeTechLimburg rond zorginnovatie heeft geboekt.

LIMBURGSE BEDRIJFSLEIDERS EN ZORGPROFESSIONALS
BEZOCHTEN MEDICON VALLEY (ZWEDEN-DENEMARKEN)

EEN MASTERCLASS "BRUGGEN BOUWEN"

Medicon Valley staat aan de wereldtop als het om zorginnovatie gaat. Maar hoe slaagt deze Zweeds-Deense cluster van bedrijven, kennisinstellingen, researchafdelingen, start-ups en spin-offs erin om haar lifesciencesexpertise te vertalen in duurzame tewerkstelling? En hoe konden zij deze regio internationaal op de kaart zetten en uitbouwen tot een van de sterkste biomedische clusters van Europa? Een 50-koppige delegatie van Limburgse bedrijfsleiders en zorgprofessionals trokken in aanwezigheid van Vlaams minister voor Innovatie Ingrid Lieten en Vlaams minister van Volksgezondheid Jo Vandeurzen naar Scandinavië. Met deze studiereis wilden VKW Limburg en LifeTechLimburg het Zweeds-Deens succesverhaal tastbaar maken. En dat inspireerde.

“Medicon Valley bewijst dat het mogelijk is om met een sterkere uitbouw van de lifesciencesector nog meer duurzame jobs in Limburg te scheppen.”

INSPIRATIE OPDOEN

“In Limburg slaagden we er de afgelopen jaren al in om een stimulerend ondernemersklimaat te scheppen rond life sciences”, vertelt Piet Stinissen, decaan GLW en voorzitter van LifeTechLimburg. “Maar *Medicon Valley* bewijst dat we onze ambities nog naar een hoger niveau kunnen tillen en dat het mogelijk is om met een sterkere uitbouw van deze activiteiten nog meer kwalitatief hoogstaande en duurzame jobs in Limburg te scheppen. In de context van het SALK-rapport is dit vandaag actueler dan ooit. Door deze reis wilden we ondernemers, beleidsmakers en professionals in de zorgsector inspireren. We wilden kijken, luisteren en leren van dat Zweeds-Deense succesverhaal.”

EEN STIMULEREND KLIMAAT SCHEPPEN

“Er is in onze provincie al heel wat expertise voorhanden. Het medisch-wetenschappelijke onderzoek kwam in een stroomversnelling door het *Limburg Clinical Research Program*, een samenwerkingsverband tussen de UHasselt en de Limburgse ziekenhuizen ZOL en Jessa. BioVille op de campus in Diepenbeek huisvest al talrijke veelbelovende innovatieve zorgbedrijven. En LifeTechLimburg speelt haar platformrol en brengt heel wat actoren rond dit topic rond de tafel. Op dit moment genereert de lifesciencesector in Limburg al 3.500 jobs. En ondernemers geven zelf aan dat ze de sector rond zorginnovatie nog zien als een sector waarin nog heel wat groei mogelijk is. De vruchtbare grond ligt hier. En we hebben al gezaaid, maar we wilden nog bijkomende inspiratie opdoen en kijken hoe het nog beter kan.”

“ Die brug is meer dan een symbool. Zij profileren zich uitdrukkelijk als één cluster en zien de andere deelcluster niet als hun concurrent”

FORD GENK IN ZWEDEN

“We kozen heel bewust voor *Medicon Valley* omdat zij echt tot de absolute wereldtop behoren. Daarnaast zijn er ook heel wat parallellen te trekken met onze Limburgse situatie. Toen multinational AstraZeneca in 2008 haar deuren sloot in de buurt van Malmö, gingen daar ook zo'n 3.000 jobs verloren. Dat was een zware schok voor de regio, vergelijkbaar met de schok die de nakende sluiting van Ford Genk in Limburg veroorzaakte. Vandaag wordt de helft van die jobs al opgevangen door *Medicon Valley*. De twee deelclusters zijn samen goed voor zo'n 100 bedrijven en instellingen. Dat is gewoonweg impressionant.”

BRUGGEN BOUWEN

“De Zweeds-Deense cluster kan natuurlijk terugblikken op een langere traditie in de BioTech en CareTech. Er waren al een aantal grote internationale spelers gevestigd die daar mee aan de kar trekken en die ook voor een spill-overeffect zorgen naar andere sectoren.

Bovendien is de gezondheidszorg in Scandinavië veel minder versnipperd dan hier in Vlaanderen en staan Denen en Zweden internationaal bekend voor hun innovatie-spirit. Maar toch kunnen we vooral veel leren van de manier waarop zij de krachten bundelen om hun impact te verdubbelen. Een 17 kilometer lange brug over de Oresund verbindt Kopenhagen letterlijk met het zuiden van Zweden. En die brug is meer dan een symbool. Zij profileren zich uitdrukkelijk als één cluster en zien de andere deelcluster niet als hun concurrent. De uitstraling die ze daardoor aan *Medicon Valley* geven, rendeert. Het werkt als een magneet op talentvolle *high potential* onderzoekers én investeerders uit de hele wereld. Door de zorginnovatiecluster als één geheel te vermarkten, profiteren alle partijen van dat positieve imago. Op dat terrein hebben wij hier nog heel wat te leren. Limburg ligt geografisch mooi in het midden van de Euregio. Ook in Aken, Leuven, Maastricht en Brainport Eindhoven worden er mooie resultaten geboekt in life sciences. En er wordt achter de schermen al heel wat samengewerkt, maar we zijn nog lang niet zo ver om ook effectief als één geheel naar buiten te treden. En we zien de anderen nog wel als concurrent: als we bedrijven aantrekken, willen we natuurlijk het liefst dat ze zich in Hasselt of Genk huisvesten en niet net over de grens. Dat is jammer, want ik ben ervan overtuigd dat het geheel sterker is dan de afzonderlijke deeltjes. Door als één cluster naar buiten te treden, profiteer je ook van het succes van de anderen.”

YES, WE CAN!

“Over het muurtje kijken, inspireert altijd. En als je tijdens zo'n reis ook bruggen kan bouwen tussen Limburgse ondernemers, professionals uit de zorgsector en academici, dan is dat buitengewoon fantastisch.

De dynamiek was echt voelbaar en die onderlinge kruisbestuiving zal ongetwijfeld ook in de toekomst nog haar vruchten afwerpen. *Community formation* is meer dan een modewoord. Het is extreem belangrijk om alle actoren rond een topic als zorginnovatie tijdens zo'n reis samen te brengen. De deelnemers konden aan elkaar vertellen waar zij professioneel mee bezig zijn en op welke terreinen zij al knappe resultaten boeken. Dat buitenlandse voorbeeld maakte de Limburgers trots op wat zij al gepresteerd hebben. Ons Limburgs zelfvertrouwen kreeg een serieuze boost. En terecht, want in een aantal domeinen – zoals telemonitoring – staan we al een stuk verder dan de Zweden. We moeten het alleen nog beter leren te vermarkten.”

MINISTERS OPENEN DEUREN

“Dat ook Vlaams ministers Ingrid Lieten en Jo Vandeurzen, en ook onze rector Luc De Schepper, mee naar *Medicon Valley* gingen, heeft zeker bijgedragen aan het succes van deze studiereis. Door hun aanwezigheid geven zij al aan dat ook zij geloven dat de lifesciencesector in Limburg van betekenis kan zijn en duurzame jobs kan opleveren. Het opende ook een aantal deuren ter plaatse. We hebben echt de

gelegenheid gehad om met hooggeplaatste professionals te praten.”

SAMEN STERK

“In Zweden sloten we een engagementsverklaring met *Medicon Valley*, waarin we aangeven dat we gaan aftasten op welke fronten we de krachten kunnen bundelen. Hoe kan een samenwerking met de universiteit op het gebied van wetenschappelijk onderzoek een meerwaarde betekenen? En waar kunnen de Limburgse en Zweeds-Deense incubatiecentra elkaar versterken? De banden die we tijdens onze studiereis hebben aangehaald, willen we onderhouden en nog verder versterken. Maar ook de Limburgse bedrijven onderling hebben goede contacten met elkaar gelegd. Essers en Fifth Play tekenden nog voor het einde van de missie een samenwerkingsverband. En ik ben ervan overtuigd dat er nog veel mooie samenwerkingen zullen ontstaan. In Scandinavië hebben we gezien hoe het moet: de krachten bundelen. En we zijn ons ook bewust geworden van het feit dat we hier in Limburg al goed op weg zijn. Dat we trots mogen zijn op de stappen die we al gezet hebben en dat onze resultaten nu reeds internationaal van topniveau zijn.”

EEN LIMBURGSE ONE STOP SHOP VOOR LIFE SCIENCES

Werkgeversorganisatie VKW Limburg zette mee haar schouders onder de organisatie van deze handelsmissie. Daardoor maakten ook veel geïnteresseerde ondernemers vanop de eerste rij kennis met *Medicon Valley*.

DRIE WERELDEN SAMENBRENGEN

“Deze handelsmissie was bijzonder inspirerend voor alle deelnemers”, aldus Jos Stalmans, gedelegeerd bestuurder van VKW Limburg. “De grote les is dat we de zorgsector, de bedrijven en de kennisinstelling beter op elkaar moeten laten aansluiten. Door deze drie werelden op regelmatige basis bij elkaar te brengen, kunnen we meer impact creëren. Enkel onderlinge kruisbestuiving kan oplossingen brengen voor de immense uitdagingen waar we vandaag voor staan.”

ZORGINNOVATIE ALS ECONOMISCHE OPPORTUNITEIT

Door de vergrijzing hebben steeds meer mensen zorg nodig, maar anderzijds worden de budgetten alsmaar kleiner. De zorgsector staat voor een enorme uitdaging en moet een heuse omwenteling maken. “Een dergelijke omwenteling kan alleen maar slagen als de drie partijen – de zorgsector, de bedrijven en de kennisinstellingen – gezamenlijke initiatieven nemen tot innovatie.”

“Voor heel wat Limburgse bedrijven kan zorginnovatie een belangrijke opportuniteit betekenen. Onze provincie beschikt immers over meerdere troeven om de rol die de healthcaresector in het kader van SALK moet spelen, op te nemen. Heel wat ondernemingen zien dan ook veel groeipotentieel in de zorgsector en meer en meer bedrijven zetten in op zorggerelateerde activiteiten. Dankzij zo'n handelsmissie willen we hen de weg wijzen, *good practices* tonen en hun netwerk helpen uitbreiden. Als we hier op een gestructureerde manier in blijven investeren, kan Limburg uiteindelijk evolueren naar een *one stop shop* voor life sciences. We hebben alles binnen handbereik om uit te groeien tot een internationaal vermaarde cluster.”

APPLICATIECENTRUM VOOR BETON

“WE MOETEN PROBEREN GRONDSTOF DOOR KENNIS TE VERVANGEN”

De opleiding ingenieurswetenschappen, die volgend academiejaar in de UHasselt integreert, krijgt met het applicatiecentrum voor beton haar eigen onderzoeksinstituut. “Dat is belangrijk voor de opleiding”, zegt Stef Maas, bouwkundig ingenieur bij de Federatie voor de Betonindustrie (FEBE) en gastdocent in de opleiding bouwkunde. “Op die manier kan het onderzoek bij de ingenieurs verder uitgebouwd worden. En dat is nodig om voluit te kunnen academiseren.” Maar ook de sector en de maatschappij varen wel bij dit nieuwe initiatief. “Via het applicatiecentrum voor beton willen we nieuwe inzichten en onderzoeksresultaten over beton aanzuigen en verder verspreiden”, aldus Ludo Panis, voorzitter van FEBE en bestuurder van het Limburgse betonbedrijf EBEMA. “Niet alleen naar de ingenieurs-in-opleiding, maar ook naar de sector, zodat ook zij profiteren van deze kenniswinst. Want hoe meer je weet over een materiaal, des te efficiënter je het kan inzetten... Dat levert zowel economisch als ecologisch een meerwaarde op. Voor de sector en de maatschappij.”

BELANGRIJK OM TE KUNNEN ACADEMISEREN

Stef Maas: “Om voluit deel uit te maken van het academische weefsel moet de integrerende opleiding industrieel ingenieur haar onderzoekscomponent structureel goed uitbouwen. Maar je kan maar onderzoek op academisch niveau organiseren, als je hier de nodige infrastructurele omkadering voor hebt. Met het applicatiecentrum voor beton komen we aan deze eisen tegemoet. En dat is een goede zaak voor de UHasselt.”

Ludo Panis: “Het is niet de bedoeling om ons in de eerste plaats te richten op fundamenteel onderzoek rond beton. Dat gebeurt vandaag al op topniveau aan de naburige universiteiten (Gent, Leuven, Aken...). We willen zeker niet opnieuw het warm water uitvinden. In ons applicatiecentrum voor beton willen we de onderzoeksresultaten, die uit deze instellingen voortspruiten, bundelen en omvormen tot iets wat in de praktijk kan toegepast worden.”

Stef Maas: “Die fundamentele onderzoeksresultaten moeten samengebracht worden en een vertaalslag ondergaan zodat de sector daar meteen iets mee kan. Wat bestaat er allemaal op dit moment? Wat werd er al onderzocht? En hoe kunnen we dat vertalen naar toepassingen die zinvol zijn voor de sector? Dat zijn de vragen die we ons willen stellen. In het applicatiecentrum voor beton zouden dan heel concrete toepassingen tot stand kunnen komen zoals bijv. ontwerpen voor kolom waarbij gebruikgemaakt wordt van een beton dat aanleiding geeft tot een slankere doorsnede (minder grondstof) en een langere levensduur.”

Ludo Panis: “De voordelen voor de UHasselt zijn enorm: met het applicatiecentrum voor beton kunnen studenten industrieel ingenieur hun kennis professionaliseren en toegepast onderzoek op dit domein verrichten. Door onderzoeksprojecten, geïnitieerd door de sector, te organiseren – in de vorm van mastertheses en doctoraten –, komt de universiteit ook makkelijker en sneller rechtstreeks in contact met de sector. Studenten die de wereld afschuimen en in andere continenten nieuwe betontoepassingen zien, kunnen hier een masterthesis over schrijven en er op die manier voor zorgen dat die informatie via het applicatiecentrum doorsijpelt naar de sector. Die wisselwerking tussen de academische wereld en de industrie is extreem belangrijk. Daaruit ontstaat een win-winsituatie voor beide partijen.”

BETON IS BELANGRIJK VOOR LIMBURG

Ludo Panis: “De betonsector is een belangrijke sector in Limburg: maar liefst 25% van alle werknemers in onze sector beoefent zijn job in Limburg. De sector is dus verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de werkgelegenheid in de provincie. Maar de kennis over beton is aan het afnemen. Om concurrentieel te blijven, moet je dus dringend investeren in kennis, expertise en innovatie. Want je wil die jobs natuurlijk niet verliezen. Met het applicatiecentrum voor beton willen we de kennis in de regio versterken zodat we een professionaliseringsslag kunnen maken en competitief kunnen blijven. Als we de sector niet stimuleren om het kennisniveau op te tillen, zal die werkgelegenheid immers stilaan verdwijnen.”

Stef Maas: “Er is een belangrijke betonindustrie in Limburg. En die

heeft nood aan kennis en goed opgeleide mensen. Onze sector is trouwens één van de enige waar je door te investeren in kennis niet alleen heel wat jobs voor hooggeschoolden creëert, maar ook voor laaggeschoolden. Ook dat is belangrijk voor de toekomst van onze regio.”

Ludo Panis: “Ook breder maatschappelijk is het applicatiecentrum voor beton een goede zaak. Als je door kennisversterking straks slankere kolommen kan bouwen, heb je immers veel minder grondstoffen nodig. Dat levert een belangrijke ecologische meerwaarde op en maakt de sector milieuvriendelijker. We moeten proberen om grondstof door kennis te vervangen. Daar wordt de hele samenleving beter van.”

Stef Maas: “Het applicatiecentrum voor beton wordt met middelen van het grindfonds gefinancierd: het past ook perfect in de filosofie van dat fonds. Een van de destijds gestelde doelen was het bestuderen van alternatieven voor grind als granulaat in beton. Nu, grind is een grondstof met een aantal eigenschappen die door betonproducenten bijzonder gewaardeerd worden en op die manier kan het natuurlijk niet zomaar vervangen worden door een ander product, maar we zijn het onszelf en onze nakomelingen wel verplicht om de inzet van die grondstof tot een minimum te beperken. Dat is mogelijk, maar dan moeten we wel voldoende kennis opbouwen over het materiaal beton en daarmee aan de slag gaan. Die redenering geldt overigens voor alle grondstoffen.”

“ De betonsector is één van de weinige sectoren waar je door te investeren in kennis zowel heel wat jobs voor hooggeschoolden als voor laaggeschoolden creëert.”

OOK DE BETONSECTOR WINT

Ludo Panis: “Dat ook de sector mee profiteert van dit applicatiecentrum voor beton mag duidelijk zijn. In de eerste plaats zullen ze ingenieurs tewerkstellen die beter opgeleid zijn en die het materiaal veel beter kennen: de ingenieurs die hier binnen enkele jaren afstuderen, zullen met beton geëxperimenteerd hebben en vertrouwd zijn met de mogelijkheden van het materiaal. Dat betekent *an sich* al een belangrijke meerwaarde voor de sector.”

Stef Maas: “Het onderzoek in het applicatiecentrum moet altijd gericht zijn op de reële behoeften. En de bedoeling is dat die onderzoeksresultaten meteen vertaald worden naar de dagelijkse praktijk. De output van de academici moet de input vormen voor de sector. Kennis wordt nog vaak in labo-omgeving ontwikkeld, maar in fabrieken werkt men bijvoorbeeld niet met een labo-mengers maar met een veel grotere industriële menger. Dat brengt direct de nodige beperkingen en nieuwe uitdagingen met zich mee. We willen dat de ingenieurs van de UHasselt een manier van denken ontwikkelen zodat de nieuwe technieken die zij bedenken ook meteen inzetbaar zijn in de fabriekspraktijk.”

Ludo Panis: “En mensen opleiden is één ding. Maar ook na hun studies moet je ze via nascholing en een professionaliseringsaanbod blijven voeden. Want beton wordt nog elke dag opnieuw uitgevonden: in nieuwe vormen, sterkere constructies en duurzamere gebouwen. Ook nadat studenten afgestudeerd zijn, moet je hen up-to-date houden. In het applicatiecentrum willen we daarom ook nascholingen organiseren voor de sector.”

Stef Maas: “En dan denken we niet alleen aan de ingenieurs die tewerkgesteld zijn in de betonsector, maar ook aan de hele bouwwereld die dagelijks gebruikmaakt van stortklaar beton. Ook daar kan die extra expertise aangewend worden. Als technieken ontwikkeld worden die binnen de betonindustrie leiden tot een efficiënter materiaalgebruik, waardoor er met slankere constructies gewerkt kan worden en met minder grondstoffen, is het evident dat ons centrum ook zal onderzoeken hoe die technieken op de werf kunnen worden toegepast. Ook daar willen we immers dat professionals van dezelfde voordelen kunnen profiteren.”

Stef Maas

Ludo Panis

EEN POSITIEVER IMAGO VOOR BETON

Ludo Panis: “De betonsector kampt nog steeds met een grijs, grauw en wat negatiever imago. Onterecht, want vandaag worden de meest prachtige en duurzame creaties met beton gemaakt: gewoon, decoratief, zelfverdichtend, hoge sterkte of ultra hoge sterkte beton. Toch lijden ook onze fabrieken nog onder dat imago: vaak hebben zij het moeilijk om gemotiveerde werknemers aan te trekken, want in de perceptie van studenten wordt de betonsector nog te vaak geassocieerd met “vuil”, “stoffig” en “absoluut niet aantrekkelijk”. Ook die beeldvorming willen we via het applicatiecentrum positief beïnvloeden.”

Stef Maas: “Beton is inderdaad een onderschat materiaal en onze sector heeft niet meteen een sexy imago, maar... onbekend is onbemind. De meeste mensen kennen de oneindige mogelijkheden van beton niet. Ze weten niet welke schitterende toepassingen er bestaan. Door het applicatiecentrum ook voor middelbare scholen op te stellen, hopen we leerlingen van jongs af aan beter vertrouwd te maken met het materiaal. Als ze in het applicatiecentrum zelf proefjes kunnen doen met beton, en ze echt fysiek bezig zijn met het materiaal, dan zullen ze misschien spontaan al sneller in betontermen denken.”

EERSTE LCRP-DOCTORAAT ZORGT VOOR MEDISCHE DOORBRAAK

UHasselt-onderzoekster vindt nieuwe oorzaak zwangerschapsvergiftiging

Elk jaar worden er in Vlaanderen zo'n 2.000 vrouwen tijdens hun zwangerschap geconfronteerd met pre-eclampsie (zwangerschapsvergiftiging). Toch is er over de precieze oorzaken van de ziekte op dit ogenblik nog maar weinig bekend. In haar doctoraat vond Kathleen Tomsin (UHasselt/ZOL) een nieuwe mogelijke oorzaak van de ziekte. Een belangrijke medische doorbraak, want de resultaten zetten de deur open voor nieuwe therapeutische mogelijkheden.

DRAMATISCHE WENDING AAN ZWANGERSCHAP

“Zwangerschapsvergiftiging kan een dramatische wending aan de zwangerschap geven en leidt meestal tot de vroeggeboorte van een baby”, vertelt UHasselt-onderzoekster Kathleen Tomsin. “Veel baby's overleven de ziekte niet en in sommige gevallen overlijdt ook de moeder aan de gevolgen van pre-eclampsie.” Toch is er nog maar weinig over de oorzaken van de ziekte bekend. In het wetenschappelijke onderzoek werd tot nu toe altijd gefocust op de ontwikkeling van de moederkoek en op de veranderingen in het hart en de slagaders van de moeder in spe.

WERELDPRIMEUR

Het onderzoeksteam van de UHasselt en het Ziekenhuis Oost-Limburg (ZOL) spitte zich toe op de aders van de moeder. “Dit terrein werd, omwille van technologische problemen, voordien nog nergens ter wereld in die mate onderzocht”, legt dr. Tomsin uit. Met deze onderzoeksmethode bracht Tomsin in haar proefschrift een nieuwe oorzaak van zwangerschapsvergiftiging aan het licht. De resultaten werden internationaal door experts in het vakgebied geprezen.

NIEUWE BEHANDELINGEN

Deze doorbraak betekent ook goed nieuws voor zwangere vrouwen, want het onderzoeksteam van de UHasselt en het ZOL werkt al actief aan de vertaling van deze resultaten in aangepaste behandelingen. “Op dit moment beperkt die behandeling zich al decennialang tot het toedienen van bloeddrukverlagende middelen en het beëindigen van de zwangerschap”, vertelt prof. Dr. Wilfried Gyselaers, die het onderzoeksteam leidt. “Nu zoeken we naar andere types medicatie die zich richten op de aders van de moeders. Daarnaast bekijken we ook of deze nieuwe aanpak zinvol kan zijn bij de voorspelling van pre-eclampsie maanden voordat de symptomen zich manifesteren.”

Het proefschrift van Kathleen Tomsin is het allereerste doctoraat dat kadert in het Limburg Clinical Research Program, een samenwerkingsverband tussen de UHasselt en de Limburgse ziekenhuizen ZOL en Jessa.

KINDERUNIVERSITEIT@UHASSELT

Wetenschappen zijn COOL!

Hoe koud is het in de ruimte? Wat doet een banaan bij lage temperaturen? Kunnen we (t)rillen van muziek? En hoe kan je dingen doen zweven? Op zaterdag 1 juni – de Internationale Dag van de Kinderen – transformeerde de UHasselt tot een heuse Kinderuniversiteit. 180 leerlingen tussen 6 en 12 jaar maakten op een verrassende en interactieve manier kennis met wetenschappen. En dat maakte indruk!

VAN SPANNENDE PROEFJES TOT PINGPONGBOMMEN

Op 1 juni werd de universiteits aula van de UHasselt gevuld met vrolijke kindergezichten. Tijdens de thema-namiddag *COOL!* maakten de kinderen en hun ouders kennis met de wondere wereld van temperatuur en het vreemde gedrag van materialen. Een interactief hoorcollege van een échte prof die, samen met een leerling-assistent, spannende proefjes uitvoerde. Het maakte beslist indruk. De apotheose? Zonder twijfel de pingpongbom die professor Jean Manca in de agora liet ontploffen. De luide knal en de 1.500 pingpongballetjes die in het rond vlogen, zorgden voor algemene hilariteit.

VERWONDERING PRIKKELEN

“Kinderen van een jaar of tien zijn nog bijzonder gevoelig voor verwondering”, vertelt prof. dr. Jean Manca. “Met onze Kinderuniversiteit willen we op een boeiende manier inspelen op deze verwondering en de interesse voor wetenschappen prikkelen. Zo hopen we jongens en meisjes warm te maken om later wetenschappen te studeren.” Met 180 enthousiaste leerlingen kan de UHasselt alvast terugblikken op een geslaagde eerste editie. *To be continued...*

Bekijk het filmpje op: www.uhasselt.be/kinderuniversiteit

PERMANENTE VORMING@UHasselt

ACADEMISCHE EXPERTISE NAAR HET BEDRIJFSLEVEN BRENGEN

“Kennis evolueert voortdurend en aan een razendsnel tempo”, vertelt Tinne Lommelen, coördinator Permanente Vorming aan de UHasselt. “Om optimaal te kunnen functioneren in een dynamische arbeidsrealiteit, moeten professionals voortdurend blijven investeren in opleidingen. Leren is een levenslang proces geworden dat nooit ophoudt. Met ons postinitieel aanbod proberen we in te spelen op de noden van de markt. We willen de kennis en de onderzoeksexpertise die wij binnen de universiteit opbouwen niet alleen delen met studenten uit de initiële bachelor- en masteropleidingen, maar we willen ook de vertaalslag maken naar de brede bedrijfspraktijk. Naar professionals die met die kennis meteen aan de slag kunnen.”

VANUIT ACADEMISCHE ONDERZOEKSEXPERTISE

“In de UHasselt zetten doctorandi, postdocs en andere onderzoekers in op de verdere ontwikkeling van kennis”, vertelt Tinne Lommelen. “Als experts binnen hun domein creëren en wisselen ze voortdurend inzichten en bevindingen uit met vakgenoten over de hele wereld. De nieuwe inzichten die hieruit voortspuiten, resulteren uiteraard in academische publicaties. En dat is belangrijk voor een universiteit. Maar we willen niet dat het daarbij ophoudt. Het zou immers bijzonder jammer zijn om al die expertise die in de UHasselt opgebouwd wordt, binnen de muren van de universiteit te houden. Al die nieuwe input is immers ook relevant voor heel wat andere partijen. En we willen dat de regio mee profiteert van onze groeiende expertise. Daarom zoeken we intensief naar manieren om die kennis die wij verzamelen op een zo adequaat mogelijke manier te vertalen naar opleidingen en vormen waarmee professionals meteen aan de slag kunnen. Zo kan onze kennis ook buiten de universiteit echt een verschil maken.”

DE LINK LEGGEN MET DE BEDRIJFSPRAKTIJK

“Door op die manier aan *knowledge sharing* te doen, treden we als universiteit in directe interactie met de beroepspraktijk. Een samenwerking die ook voor onze onderzoekers bijzonder interessant en verrijkend is”, aldus Tinne Lommelen. “Binnen de universiteit volgen we de nieuwe tendensen die zich internationaal op academisch gebied ontwikkelen in ons vakgebied nauwgezet op, maar in de interactie met professionals toetsen we die inzichten ook af bij mensen die dagelijks met die materie aan de slag gaan. Die voeling met de bedrijfspraktijk is ontzettend belangrijk voor academici. De bruggen die we bouwen tussen de academische wereld en de bedrijfspraktijk, geven hen ook inspiratie om nieuwe topics in hun vakgebied te verkennen en hun blik op hun onderzoeksdomein te verbreden.”

Professionals uit de meest uiteenlopende sectoren kunnen in elke fase van hun carrière voor navorming aan de UHasselt terecht. We zetten een aantal initiatieven op een rij op de volgende pagina's.

Tinne Lommelen, coördinator Permanente Vorming

EEN OPLEIDING AAN DE UHASSELT? OOK ALS PROFESSIONAL KAN JE HIER TERECHT

Het onderwijsaanbod van de UHasselt beperkt zich niet tot de initiële bachelor- en masteropleidingen. Ook als professional kan je – in de meest uiteenlopende sectoren en in elke fase van je carrière – voor permanente vorming aan UHasselt terecht.

PEOPLE MANAGEMENT EN LEIDERSCHAP

ONTPLOOI JEZELF EN WORD EEN BETERE PEOPLE MANAGER!

Op 25 mei 2013 stelde de UHasselt haar postacademische people-management- en leiderschapsprogramma's wel op een erg aparte manier voor. De universiteit nodigde Leo Bormans, ambassadeur van geluk en levenskwaliteit, uit voor een lezing over geluk. De auteur van wereldwijde bestsellers als *The World Book of Happiness* koppelt in zijn verhaal geluk heel duidelijk aan zelfontplooiing. En laat dat nu ook de filosofie van de UHasselt zijn. Haar HR-opleidingen vertrekken altijd vanuit de persoonlijkheid van de deelnemers. Want wie zichzelf als individu beter begrijpt en verder ontplooit, functioneert ook beter in relaties met anderen. En daar pluk je de vruchten van. Op het werk en privé. Opleidingen waar je niet alleen veel slimmer, maar vooral ook veel wijzer van wordt.

PERSOONLIJKHEID ONTWIKKELEN

“De vier opleidingen die wij in dit programma aanbieden, vertrekken vanuit eenzelfde leerfilosofie”, legt Tinne Lommelen uit. “We leggen steeds de link tussen: ‘Wie ben je zelf als persoon?’ ‘Hoe treed je in interactie met de groep waarmee je aan de slag gaat?’ ‘En hoe past dat binnen de ruimere organisatie waarbinnen je moet functioneren?’”. Die aanpak maakt ons programma erg uniek. En dat het rendeert, bewijzen de succesverhalen uit de tientallen vorige edities. Alleen als je jezelf beter leert kennen, kan je op een betere manier met mensen leren omgaan. Of je nu collega's beter wil aansturen, extra wil motiveren of overtuigen om een ander pad te bewandelen... Om op een authentieke manier leiding te geven, moet je in de eerste plaats investeren in de ontplooiing van je eigen persoonlijkheid.”

Binnen de people-management- en leiderschapsprogramma's biedt de UHasselt vier verschillende formules aan. Op die manier wil de universiteit haar aanbod zo nauw mogelijk laten aansluiten bij de specifieke noden van elke doelgroep:

RELATIE-EN COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN

Dit opleidingsprogramma spreekt een heel diverse doelgroep aan. “Dit jaar varieert de leeftijd van de deelnemers van 22 tot 70 jaar. De meeste cursisten volgen de opleiding uit persoonlijke interesse, maar hopen de inzichten die ze hier opdoen ook te kunnen toepassen in hun job”, vertelt Tinne Lommelen. “Vanuit verschillende dimensies proberen we hun persoonlijke relaties, zowel thuis als op het werk,

te verbeteren. Ook de manier waarop ze communiceren nemen we grondig onder de loep. Hoe kan ik beter omgaan met stress en time-management? Op welke manier stuur ik mijn team beter aan? Hoe komt het dat mijn boodschap soms fout overkomt? En hoe ga ik efficiënter en professioneler om met conflicten? Dat soort thema's komt uitgebreid aan bod. In de opleiding laten we de deelnemers eerlijk in de spiegel kijken om hen vervolgens concrete handvaten aan te reiken waarmee ze, zowel privé als professioneel, hun relaties en communicatie kunnen verbeteren.”

CONSULTANCY IN GROEPEN EN ORGANISATIES (CIGO)

De opleiding CIGO richt zich heel concreet op interne en *externe change professionals* – zijnde externe procesadviseurs en interne leidinggevenden die op een betere manier willen omgaan met veranderingen in hun organisatie. “De insteek blijft dezelfde”, legt Tinne Lommelen uit. “Ook hier vertrekken de docenten vanuit de persoonlijkheid van de deelnemers. We willen hen leren hoe ze zichzelf als instrument kunnen gebruiken om veranderingen in een organisatie beter te managen. We gaan tijdens het leertraject ook twee keer naar de *Case Western Reserve University* (USA) om te kijken hoe ervaren professionals en onderzoekers daar met procesbegeleiding omgaan.”

HR-LEADERSHIP

“Net als CIGO is *HR Leadership* een senior executive programma. Het richt zich op people managers met flink wat ervaring en loopt ook over periode van anderhalf jaar. In het *HR-Leadership*-programma is

de inzet de ontwikkeling van het menselijk potentieel in organisaties. Deelnemers worden uitgedaagd om hun eigen leiderschapsvermogen te vergroten, maar krijgen daarnaast ook het inzicht in de mechanismen waardoor ze in hun eigen organisaties leiderschap, leren en organiseren kunnen versterken.”

MATRIX, LEIDEN EN COACHEN IN VERBINDING

Het matrix-programma is toegespitst op elke professional die werkt met mensen en teams. Het programma gaat voor een diep zelfbe-

sef en inzicht in relationele en groepsdynamische processen. Matrix biedt een intensieve leergroepservaring die een stevige bodem legt voor verdere loopbaan- of persoonlijke ontwikkeling. Het programma kent een looptijd van 9 maanden.

Meer info? Surf dan naar

www.uhasselt.be/cigo

www.uhasselt.be/hrleadership

www.uhasselt.be/matrix

NIEUWE UITDAGINGEN, NIEUWE FUNCTIES

Om maatschappelijke uitdagingen beter aan te pakken, worden er voortdurend nieuwe functies in het leven geroepen. Voor sommige van die functies legt de overheid een aangepast opleidingstraject op. Ook op die vraag probeert de UHasselt met haar aanbod in te spelen:

ERKEND OPLEIDINGSVERSTREKKER MILIEUCOÖRDINATOR NIVEAU A

De opleiding milieucoördinator (MILCO) viert dit jaar haar tiende verjaardag. En van de kwaliteit van deze opleiding hoeft de UHasselt de overheid niet te overtuigen. De universiteit mag zich

immers een erkend opleidingsverstrekker in dit domein noemen. De beroepspraktijk van milieucoördinatoren verandert continu en dit programma speelt hier goed op in.

In deze opleiding wordt de milieuthematiek vanuit heel diverse invalshoeken benaderd. De biologische, chemische, maar ook de juridische en economische aspecten komen ruimschoots aan bod. De academische inzichten van UHasselt-docenten worden bovendien afgewisseld met de ervaring van professionals die zelf actief zijn in de sector.

Meer info?

Surf dan naar www.uhasselt.be/milieucoordinator

NIEUW: OPLEIDING VERKEERSVEILIGHEIDSAUDITOR @ UHASSELT

Europa draagt verkeersveiligheid hoog in het vaandel. Daarom verplicht ze haar lidstaten om vanaf december 2013 verkeersveiligheidsaudits uit te voeren voor alle nieuwe infrastructuurprojecten

op het Europese wegennet. Een verkeersveiligheidsauditor volgt dan elke fase van het wegebouwproject nauwkeurig op, identificeert potentiële problemen en doet aanbevelingen. Zo wil Europa de verkeersveiligheid van haar wegen garanderen.

Wil je als verkeersveiligheidsauditor erkend worden door de Vlaamse overheid? Dan heb je naast minimum 6 jaar relevante beroepservaring ook een getuigschrift van de postacademische opleiding nodig. Vanuit de expertise van het onderzoeksinstituut IMOB en de opleiding mobiliteitswetenschappen biedt de UHasselt deze nieuwe opleiding aan.

Meer info?

Surf dan naar: www.uhasselt.be/verkeersveiligheidsauditor

Interesse in de andere postacademische opleidingspakketten die de UHasselt aanbiedt?

Surf dan naar www.uhasselt.be/permanentevorming

“ De winkelinrichting, de manier waarop producten zijn uitgestald, de verlichting, het kleurgebruik, de geur die er hangt... Het draagt allemaal bij tot die *customer experience*.”

NIEUW @ UHASSELT: ADVANCED RETAIL DESIGN

PRIKKEL DE ZINTUIGEN EN CREËER DE ULTIEME KLANTENBELEVING

De meeste consumentenaankopen gebeuren nog steeds in een winkel. Zelfs in tijden van digitalisering blijft die winkel een ideaal communicatiemiddel om de klant aan jouw merk te binden. Enkel inzetten op product- en prijsdifferentiatie volstaat niet langer. Wie succesvol wil zijn, investeert ook het best in klantenbeleving. Want beleving maakt nieuwsgierig. Ze inspireert, verwondert en raakt de emoties van de consument. En die emoties leiden vaak tot een aankoop. De juiste inrichting, een passend achtergrondmuziekje en een prettige geur kunnen bepalend zijn voor het succes van de moderne retailer. Maar retailers en designers spreken vaak een andere taal. In de opleiding *Advanced Retail Design* slaat de UHasselt de brug tussen beide expertisedomeinen. En hun academische onderzoeksresultaten? Die toetsen ze in het werkveld af.

RETAIL MEETS DESIGN

Wim Janssens: “Retailers zijn zich doorgaans goed bewust van het strategische potentieel van retail design. Designers blinken dan weer uit in de praktische vertaalslag hiervan. Maar tot op vandaag is het raakvlak tussen deze twee domeinen nog relatief onontgonnen terrein.”

Katelijan Quartier: “Binnen Retail en Marketing was de faculteit BEW van de UHasselt al bezig met onderzoek over het design van retailomgevingen. Ook in de integrerende opleiding interieurarchitectuur van de PHL liepen al onderzoeksprojecten die focusten op design in een retailomgeving. We benaderden dezelfde thema's dus al vanuit een andere insteek. Daarom leek het ons zinvol om de krachten te bundelen. Toen we in een eerste fase een aantal gezamenlijke doctoraatsprojecten realiseerden, merkten we al heel

snel dat die onderlinge kruisbestuiving echt een meerwaarde opleverde.”

Ann Petermans: “En ook het werkveld is vragende partij voor een holistische benadering van dit thema. Toen ik in het kader van mijn doctoraat met retailers en ontwerpers ging praten, bleek dat ze het heel vaak over dezelfde thema's hadden, maar ze spraken er wel over in een andere terminologie. Ook de insteek verschilde onderling een beetje: waar retailers het vanuit een kosten-batenperspectief allemaal wat rationeler benaderden, zegevierde bij de designer vaak de emotionele invalshoek. Maar uiteindelijk ging het om dezelfde thema's. Beide partijen gaven ook expliciet aan dat ze er baat bij hebben eens de bril van de andere op te zetten als ze naar retail design kijken.”

Wim Janssens: “Van daaruit groeide de idee om een gezamenlijke opleiding op poten te zetten voor professionals: *Advanced Retail Design*. Een academisch programma dat steunt op wetenschappelijk onderzoek, maar dat tegelijkertijd de brug slaat met het werkveld. In elke sessie komen professionele ervaringsdeskundigen getuigen over hun retail design-toepassingen. Hoe hebben zij het aangepakt? Wat liep er goed? Wat kon er beter? En wat leverde de investering hen heel concreet op? Die bespreking van *reallife cases* als ‘proof of the pudding’ maakt onze opleiding nog extra boeiend.”

VERGEET DE RATIO, HET GAAT OM EMOTIES

Katelijan Quartier: “Retail design en *customer experience* zijn niet gewoon *hot topics*. Ze maken echt het verschil in de winkelcommunicatie van vandaag. Retail marketing is de laatste decennia alsmear interactiever geworden. Steeds meer merken hebben dan ook begrepen dat design een geschikt instrument kan zijn in de interactie met de klant en doen er alles aan opdat de klant hun merk echt zou ‘belevén’.”

Kim Willems: “Winkels zijn meer dan een uitstalraam geworden. Ze bieden de kans om in relatie met je klant te gaan. Consumenten kunnen er niet alleen producten kopen; het gaat om de totaalervaring. Van voelen, passen en ruiken. De winkelinrichting, de manier waarop producten zijn uitgesteld, de verlichting, het kleurgebruik,

de geur die er hangt... Het draagt allemaal bij tot die *customer experience*. Als retailer moet je de winkelstructuur, prijszetting en productaanbod in harmonie op die designelementen afstemmen. Alle stukjes van de puzzel moeten samenvallen. Alleen uitgaan van rationele elementen volstaat vaak niet meer. De consument kiest immers zijn eigen route om te beslissen. Hij baseert zich ook op verhalen, indrukken, emoties en eigen ervaringen.”

Katelijan Quartier: “Retailers hebben dat ook begrepen. Als je kijkt hoe we geëvolueerd zijn van een Shoe Discount naar Shoes in a Box, dan zie je dat die echte discounters van de jaren '90 niet meer bestaan. Ook daar heeft men veel oog voor winkelinrichting gekregen.”

Ann Petermans: “Zelfs in Aldi bakt men tegenwoordig verse broodjes om een huiselijke, gezellige broodgeur te verspreiden. De gangen maakte men breder en de verlichting werd aangepast. Ook zij besteden heel wat meer aandacht aan de presentatie van hun productgamma, omdat ze weten dat consumenten vandaag veel-eisender zijn. En dat ze anders kijken naar die winkelomgeving.”

ONLINE VERSUS OFFLINE

Wim Janssens: “Soms hebben retailers de neiging om het belang van winkelinrichting en –communicatie te onderschatten in tijden

Shopping Stadsfeestzaal in Antwerpen

van digitalisering. Consumenten zullen echter, ook in de toekomst, nog graag een echte winkel binnenstappen en producten vasthouden en uitproberen voor ze deze willen kopen. We verwachten nu eenmaal om bepaalde producten eerst te kunnen ruiken en voelen voor meer info vooraleer we overgaan tot de aankoopbeslissing. Als je bepaalde zintuigen niet meer ten volle laat meespelen, ontbreekt er toch een dimensie. Het onlineverhaal is belangrijk, maar via het offlinegebeuren kan je je als retailer ook substantieel differentiëren.

Katelijan Quartier: “Tot nu toe wordt daar nog te weinig over nagedacht. Vele winkels hebben naast hun ‘echte’ winkel ook een online shop: je kan er alles online bestellen en dat is fijn. Maar het impliceert ook dat die winkels meer aandacht moeten besteden aan de beleving van hun consumenten. Het winkelbezoek moet meerwaarde genereren. Anders is er geen enkele reden meer om niet alles online te bestellen. Op dit moment is dat niet zo. Zaterdag ging ik toevallig naar een bekende elektrowinkel voor een stijltang, maar die was jammer genoeg uitverkocht. De verkoper stelde mij heel vriendelijk voor om het product voor mij te bestellen. Dan kon ik het dinsdag al afhalen. Maar als ik ze straks zelf online bestel, valt ze maandag al in mijn bus. Waarom zou ik ooit nog een elektrozaak binnenstappen? Waarin zit de meerwaarde? Daar moeten retailers echt goed over nadenken. Door die digitalisering en de enorme uitbreiding van het onlineaanbod, moeten retailers meer dan ooit aandacht besteden aan de designelementen in hun winkels.”

TOEGEVOEGDE WAARDE CREËREN

Wim Janssens: “Een kopje koffie gaan drinken, gaat al lang niet meer uitsluitend over de koffie die men drinkt. Op welke locatie is het koffiehuis gevestigd? Hoe is het etablissement ingericht? Werd er gekozen voor warme kleuren of voor een superstrak, wat koeler design? Kan je de koffie en taart echt ruiken? En klinkt er lounge-muziek door de boxen of staat gewoon de radio aan? Door al die elementen willen retailers toegevoegde waarde creëren en de klantenbeleving verhogen. Men in een specifieke sfeer onderdompelen kan ervoor zorgen dat klanten sneller terugkeren. Het is uiteindelijk

“ Wil je als retailer succesvol zijn, dan moet je alle elementen – retail en design – perfect op jouw bedrijfsmissie en identiteit afstemmen. Enkel als het hele plaatje past, boek je succes.”

de combinatie van al die intrinsieke en zintuiglijke elementen die de beleefde klantwaarde naar een hoger niveau tilt. En mensen zijn dan ook graag bereid hier wat meer voor te betalen.”

Ann Petermans: “Consumenten zijn ook meer en meer op zoek naar authenticiteit en duurzaamheid. Dat zie je dan weerspiegeld in de keuze voor een historisch pand als winkelruimte.”

Katelijan Quartier: “Denk aan het succesverhaal van de boekenwinkel Selexyz in Maastricht. Met een kerk als locatie kozen zij wel voor een heel aparte setting. Maar met succes. In geen enkele Selexyz-boekhandel wordt er meer verkocht dan in Maastricht. Hoewel het met Selexyz in het algemeen minder goed gaat, is de winkel in Maastricht toch een geslaagd verhaal van herbestemming die bijdraagt tot die klantenbeleving. Dat zie je dat de aanbieder die op alle fronten de beste ervaring biedt, kan rekenen op de belangstelling van de klant. Ook het fenomeen van de pop-up stores past mooi in dit verhaal. Kledingwinkels die maar een paar maanden in tijdelijk leegstaande panden onderdak vinden, zorgen voor een frisse dynamiek in de stad. En dat spreekt aan. Een dergelijk vernieuwend concept draagt bij tot een zeer aparte merkbeleving.”

MEER DAN VERKOOP EN OMZET

Wim Janssens: “Marketeers moeten vandaag actief op zoek naar manieren om zo direct mogelijk met hun finale consument in contact te komen. Ze moeten waarde aanbieden die aan de verwachtingen van de consumenten beantwoordt en ze zelfs overtreft. Designelementen kunnen hierin een interessante rol spelen.”

Katelijan Quartier: “De retailer moet verlichting, kleur- en geurgebruik zo efficiënt mogelijk inzetten om de klantervaring te verhogen. Hoewel die aangamere verlichting niet meteen resulteert in betere verkoopcijfers, is de impact op lange termijn niet te verwaarlozen. Het draagt namelijk bij tot het imago en de perceptie van de winkel. Dat bleek heel duidelijk uit mijn doctoraatsonderzoek.”

Kim Willems: “Als retailer moet je voorbij de onmiddellijke verkoop- en omzetcijfers durven kijken en ook focussen op de effecten van je investeringen op lange termijn. Een aangename winkelomgeving biedt bovendien niet alleen voordelen voor je consumenten. Ook je personeel zal daar wel bij varen. Zij zullen zich beter voelen in een vriendelijkere werkomgeving, en dat heeft op zijn beurt dan weer gevolgen voor de consument: want *customer experience* heeft niet alleen te maken met uiterlijke designelementen, het draait ook om klantvriendelijkheid. Een donker, deprimerend pand zonder muziek of planten, zal je personeel nu eenmaal sneller somberder stemmen dan een open, lichte ruimte.”

GEEN MAGISCHE FORMULE

Katelijan Quartier: “Mensen vragen soms: hoe ziet het ideale verlichtingsplan van een winkel eruit? Maar dat bestaat natuurlijk niet. Wil je als retailer succesvol zijn, dan moet je alle elementen – retail en design – perfect op jouw bedrijfsmissie en identiteit afstemmen. Enkel als het hele plaatje past, boek je succes.”

Ann Petermans: “Magische formules bestaan niet: hoewel citroengeuren bekend staan als geuren die impulsaankopen bevorderen en tot een hogere terugkeerintentie en positievere winkelbeoordeling leiden, is niemand ermee gebaat om deze geuren vanaf nu in alle winkels te gaan verspreiden. Bij een overaanbod zouden consumenten er niet meer op reageren. En in een alternatieve muziekwinkel zullen klanten allerminst onder de indruk zijn van een zeemzoet lavendelgeurtje. Het hele plaatje, het totaalconcept, moet te allen tijde kloppen.”

Wim Janssens: “Dat benadrukken we in onze opleiding ook erg. Die holistische, interdisciplinaire benadering maakt ons uniek. In *Advanced Retail Design* proberen we het hele spectrum te bestrijken: per topic schetsen we eerst het wetenschappelijke, academische kader, maar daar houdt het niet op. We slaan ook de brug naar de praktijk en laten zowel ervaren retail design consultants als retailgebruikers aan het woord. Want ook dat zoeken deelnemers uiteindelijk: *good practices* en concrete tips.”

Boekhandel Selexyz Dominicanenkerk in Maastricht, © Roos Aldershoff

Het specialiseringsprogramma *Advanced Retail Design*? Dat zijn zeven intensieve avondsessies van 17.30 - 21.30 uur op de universiteitscampus in Diepenbeek. De eerste sessie start op 1 oktober 2013.

Interesse? Mail dan naar wim.janssens@uhasselt.be

IN THE SPOTLIGHTS

SPIN-OFF UHASSELT BOUWDE MEE AAN YELO TV

Androme, de oudste spin-off van de UHasselt, stond mee aan de wieg van YELO TV van Telenet. Met haar innovatieve technologie geeft ze de tv-ervaring van de Vlamingen een extra dimensie. “De laatste jaren hebben we onze expertise enorm kunnen uitbreiden”, vertelt Raf Van Ham, CEO van Androme. “Nu zijn we klaar voor de volgende versnelling.”

VALORISATIE WAS NOG NIET BELANGRIJK

“Toen we in 1991 van start gingen, was het nog niet zo evident om een spin-off op te richten”, zegt Raf Van Ham. “De academische wereld zat destijds nog heel anders in elkaar. De focus lag voornamelijk op fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Valorisatietrajecten kregen nog niet zo veel aandacht. De laatste tien jaar is het maatschappelijk klimaat totaal veranderd. Stilaan ziet de wereld in dat het in onze huidige kennismaatschappij belangrijk is om academische kennis te vertalen in reële economische activiteiten die werkgelegenheid kunnen creëren.”

LANGZAAM KUNNEN GROEIEN

“Zonder de samenwerking met UHasselt-onderzoekers hadden we Androme niet kunnen opstarten. We verkregen van de universiteit ook de licentie om een stuk software dat aan de UHasselt ontwikkeld was te commercialiseren. Van daaruit hebben we – langzaam aan – een heel traject afgelegd. Pas toen we begonnen samen te werken met grote klanten zoals Alcatel, Siemens, Barco en Agfa Gevaert is de bal echt aan het rollen gegaan. Onze innovatieve ontwikkelingen kwamen in een stroomversnelling terecht en Androme begon heel snel te groeien.”

REVOLUTIE IN HET KIJKGEDRAG

“Het Yelo-project van Telenet is het grootste project dat we tot nu toe realiseerden. Het is immens belangrijk voor ons: niet alleen omdat de helft van onze omzet aan dit project gelinkt is, maar ook wat betreft uitstraling. Telenet is wereldwijd een trendsetter in haar sector. Internationaal kijken andere telecomspelers nauwlettend naar wat Telenet realiseert. Wat zij doen is innovatief en baanbrekend. Met de lancering van de digitale tv zorgden ze al voor een heuse revolutie in het kijkgedrag van de consument: de klant kon ineens kijken naar *wat* hij wou *wanneer* hij dat wou. Met Yelo kan de klant ook nog eens zelf bepalen *waar* en *hoe* hij tv wil kijken. Door de brug te bouwen tussen enerzijds haar digitale draadloze aanbod en anderzijds moderne multimediatoestellen zoals smartphones en tablets, innoveert ze de tv-ervaring van haar klanten op een erg verfrissende manier.”

KLAAR VOOR DE INTERNATIONALE UITDAGING

“Voor Androme is het fantastisch om voor zo’n interessante en vernieuwende topspeler te werken. Dit soort solutionprovider-projecten willen we in de toekomst nog verder uitbouwen. De laatste jaren heeft onze expertise een serieuze *boost* gekregen. Op dit moment creëren we al werkgelegenheid voor 26 medewerkers. Nu zijn we klaar voor de volgende stap. We willen onze expertise nog verder commercialiseren. Het liefst ook internationaal. De expertise en de *mindset* zijn er om ook die volgende horde succesvol te nemen.”